Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 11 (950) TORSDAGEN DEN 16 MARS 1905 18:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

Ferd. Flodin foto.

GUSTAF

KRONPRINS-REGENT AF SVERIGE OCH NORGE.

BRÖDRAFOLKENS VÄL.

MED DEN naturliga rätt, som lifsårens höga tal och en ovanligt lång regering gifvit vår vördade konung, har denne för någon tid dragit sig ifrån regeringsbestyren och öfverlämnat regentskapet till tronföljaren. Denne är ej heller opröfvad i sitt värf. Mer än en gång tillförene har kronprinsen-regenten som sådan haft tillfälle visa, att han besjälas af samma plikt- och ansvarskänsla som hans höge fader. Säkerligen har dock ansvaret aldrig framträdt starkare för honom än just i dessa dagar, då den svensk-norska unionens vara eller icke vara synes stå på spel.

Huru sakerna kommit till denna punkt är här icke platsen att orda om. Misstag hafva kunnat begås på ömse sidor om Kölen. Men hade blott aldrig så litet god vilja funnits hos den ena parten, skulle nog ett samförstånd kunnat uppnås. Att sådan emellertid där fullständigt saknats, det har tydligen framgått af de senaste veckornas tilldragelser i Norge, hvars alla partier nu tyckas hafva stirrat sig blinda på parolen: "ut ur unionen!" Ministären har afgått, och en ny har på kronprinsen-regentens anmodan bildats med ytterlighetsmännens ledare i spetsen.

Tronföljaren-regenten har lojalt böjt sig för de konstitutionella formerna; men han har samtidigt ansett sig böra låta främst norrmännen och för öfrigt hvem det lyster få del af sina egna tankar i unionsfrågan.

I en skrifvelse till ordföranden i stortingets specialkommitté för konsulatfrågans behandling framhåller regenten i lika manliga och lugna som klara och till känslan talande ord, att fasthållandet vid unionen är en lifssak för de båda brödrafolkens lycka och framtid, likså ock att likställighet dem emellan väl bör kunna vinnas inom unionens ram. Därjämte betonas på det kraftigaste, att det ingalunda är dynastiska intressen, utan endast öfvertygelsen om hvad som är till båda folkens sanna bästa, som gör att kronprinsen-regenten anser sig förpliktad att hålla fast vid den bestående unionen. Och skrifvelsen slutar med en lika välbetänkt som välbehöflig erinran om de stora farorna och ödesdigra följderna af att hvartdera folket går sin egen väg. Naturen har själf hänvisat dem att hålla samman — därför böra de ock för framtiden göra det.

Skrifvelsen i fråga torde vara ett af de märkligaste och betydelsefullaste aktstycken, som publicerats i unionsfrågan. Den har ock inom alla kretsar i vårt land vunnit ett sällspordt enstämmigt erkännande, liksom ock öfverallt i utlandet. Endast i Norge har den missförstått eller misstydts. Genom densamma har emellertid kronprinsen-regenten blifvit så att säga *mannen för dagen*, och därför hafva vi ansett oss ej lämpligare kunna illustrera dagens stora fråga än genom att pryda Iduns första sida med en reproduktion af det senast tagna porträttet af h. k. höghet.

Konung Oscars vackra och betydelsefulla valspråk, som vi satt till rubrik öfver dessa rader, har till anda och innehåll djupt inpräglats äfven hos kronprins Gustaf, därom vittnar oförtydbart ofvan omnämnda skrifvelse. Den gifver ock vid handen, att, hvilket valspråk han själf en gång i framtiden än kan komma att välja, hans regeringshandlingar alltid skola hafva samma höga syfte som hans faders: *Brödrafolkens väl.*

Till Prinsessan Margareta.

DEN FÖRSTA lärkans första slag,
när rymden lyste vårligt blå
i sol en februaridag,
ditt namn bar öfver norden då.

När bäcken, löst ur vinterns tvång,
gled glittrande i flodens famn,
den sjöng som vårens segersång
prinsessan Daisys ljufva namn.

Med vårglans kom det öfver jord,
där vintermörkret hvilar tungt,
till folk vid älf och sjö och fjord
som något friskt och varmt och ungt.

Som löftets ord det namnet klang
i splitets och i kampens tid,
och hoppets dörr, den gyllne, sprang
på sina gångjärn upp därvid.

Kung Inges dotter återsåg
jag fagrare i din gestalt,
och norrmans hand i svenskens låg —
och glömdt var allt, försonadt allt.

Blif fridens bud långt upp i nord,
Filippas varma hjärta bär,
och öfver hatets mörka jord
sänd kärleks skimmerhvita här.

Det drottningnamn, som sofvit har
i minnets ekekista gömdt,
då stiger som en stolt fanfar
och väcker drömmen, norden drömt.

När Englands kungliga banér,
som hafvets fria vindar smekt,
du som till afsked sänkas ser
omkring ditt hufvud gyllenblekt —

så bäfva ej, prinsessa, då —
nej, tag din framtid djärft i famn:
dig hälsa Skandiens folk, de två,
i drottning Margaretas namn!

Daniel Fallström.

SVENSKT RIKSDAGSLIF.

KONTURTECKNINGAR FÖR IDUN AF LUCIDOR.

II.

PARTIVÄSEN.

"JA", de' ä' vi! — Det var hofmarskalken P. Reutersvärd, nu ej längre tillhörande riksdagen, men på sin tid förmodligen dess mäktigaste partiledare, som vid ett beryktadt tillfälle från stora gången i den gamla första kammarsalen utropade dessa ord, icke under pågående debatt, utan midt under brinnande votering, då hans pålitligt fylkade skaror ett ögonblick råkat i villrådighet om hvad som borde lanceras till kontraproposition i hufvudvoteringen.

Så stramt åtdragna som på den tiden äro numera icke partibanden uti vår första kammare.

I spetsen för dess majoritet finna vi f. n. vice talmannen, brukspatron Chr. Lundeberg, lika litet som den imponerande hofmarskalken någon i eminent grad öfverlägsen personlighet, men besittande många verkliga ledareegenskaper. Han är en orädd, förslagen och beslutsam man; han vet hvad han vill samt har förmågan att klart och bestämdt gifva uttryck däråt. På grund af den ordinarie talmannens ålder och något försvagade hälsa är han ofta i tillfälle att föra klubban, hvilken kräfvande position han visar sig vara fullständigt vuxen.

Vid vice talmannens sida torde, inom förtroendemännens krets, f. d. statsrådet, numera presidenten frih. Lars Åkerhielm öfva det utan gensägelse största inflytandet. Denne andligen väl utrustade ädling representerar en lika medveten som utpräglad högerståndpunkt samt har stor lätthet att uttrycka sig, hvilket, tillsammans med namn och samhällsställning, i många fall gör hans ord auktoritativa inom partiet.

LUNDEBERG.

ÅKERHIELM.

Det är omöjligt att orda om de inflytelserika bland första kammarens majoritetsmän utan att nämna biskop Billing, fastän han icke kan sägas tillhöra de egentlige ledarne. Men det händer stundom, att han genom sitt uppträdande tager ledningen i viktiga frågor, liksom fordom fallet var med ärkebiskop Sundberg — *sans comparaison* för öfrigt. Lundabiskopens vältalighet saknar egentligen humor och djup, men äger i stället logisk skärpa, bred patos och en fyndighet, som advokaterna kunna afundas honom. Af naturen utrustad med det allra bästa hufvud, har biskop Billing icke kunnat undgå att taga starka intryck utaf den nya omgifning, hvari hans inträde uti det politiska lifvet försatte honom. Han är icke densamme nu som då han först kom, han har genomgått en uppenbar utveckling, som i mångt och mycket gifvit honom en något friare syn på tingen. För politiken synes han äga både anlag och intresse, han är inom dess värld "såsom fisken i vattnet".

BILLING.

I det stora hela känner man sig alltigenom ganska solidarisk uti öfverhuset. Alldeles full-

"MUM" är nutidens bästa näringsmedel för barn och sjuka. Förordadt af Herrar Läkare
Prof sändes gratis och franco från Axel Lennstrand, Gefle.

ständig är dock icke harmonien, det gifves verkligen ett minoritetsparti, närmast att betrakta såsom moderat höger. Detsamma räknar egentligen blott 30 à 40 af kammarens 150 ledamöter, men har på senaste tiden visat tendenser att i vissa angelägenheter vilja svälla ut till majoritet. Dess främste man är statsutskottets högt ärade ordförande, hr Hugo Tamm på Fånö. Vi hade det nöjet att i förra artikeln presentera denne framstående politiker.

Inom andra kammaren är partischatteringen gifvetvis kraftigare. Dock äro icke heller här partigränserna så skarpa som förhållandet är uti de flesta andra länders representationer. De svenska riksdagspartierna bjuda alla på en viss grad af individuell frihet, hvilket också gör, att partibanden stundom vid behandlingen af stora frågor lossna på ett betänkligt sätt. Mången ser häri en stor förtjänst hos vårt parlamentariska lif, andra raka motsatsen.

De två största organisationerna i andra kammaren äro, såsom vi alla veta, liberala samlingspartiet, 104 man starkt, och landtmannapartiet, som mönstrar omkring 90. Därefter komma de moderate reformvännerna, utgörande några och tjugu, samt de fyra socialdemokraterna. De återstående af andra kammarens 230 ledamöter hylla principen: "hvar och en sitt eget parti" samt nämnas "vildar".

De fyra, längst till vänster avancerade kammarledamöterna älska själfva att benämna sig "den socialdemokratiska riksdagsfraktionen", men det dröjer väl ännu, innan de på allvar få bilda parti. Deras själfskrifne ledare är redaktör Hj. Branting, den stundom så hemskt utmålade, men icke förty en bland andra kammarens mest uppmärksammade och mest sympatiske talare.

BRANTING.

Dissonansen mellan de båda hufvudpartierna är icke större, än att de understundom kunna enas om gemensamt uppträdande. Så skedde t. ex. vid utskottsvalen i år, hvarigenom de moderate reformvännerna hindrades från att utgöra balansen inom kammaren.

Detta helt unga parti, bestående af organiserade "vildar", har startat i tecknet Hjärne-von Scheele, en nog så skinande konstellation på den inhemska intelligensens himmel. Prof. Hjärne är ju hvarken mer eller mindre än ett af våra mycket tunnsådda kraftgenier. Han kan blända med snillets strålar, men också vara nästan lika oberäknelig som väder och vind.

Den andra stjärnan i konstellationen, Visbybiskopen med det vidtfamnande evangeliska sinnet, lyser med mildare sken. Han är inom svenska kyrkan den förnämste exponenten på såväl världslig som andlig elegans.

HJÄRNE.

VON SCHEELE.

Hur annorlunda ter sig ej liberala samlingspartiets målsman, lektor Sixten von Friesen, fullmäktig i Sveriges riksbank! Redan hans yttre är ägnadt att illustrera de bekanta orden på våra sedlar: *hinc robur et securitas*. Af förfining finnes intet öfverflöd, men af trygghet och kraft så mycket mer. Han är icke dekoratif, men förtroendeingifvande. Inom andra kammaren torde ingen annan äga så stort inflytande som denne liberale partiledare. "Det är", skrifver om honom en bekant politisk skriftställare, "icke allenast de mångsidiga kunskaperna, det sunda omdömet och klara framställningssättet, som förvärfvat honom äfven landtmännens sympatier, utan fast mera den solida personligheten, fri från bildningssnobberi och braskande fraser." Utan tvifvel, det är de solida egenskaperna, som beredt denne man hans framgång i lifvet.

Bland liberala samlingspartiets förtroendemän bör, vid sidan af hr von Friesen, nämnas den högt skattade Norrköpingsrådmannen Th. Zetterstrand, nyligen i egenskap af de lärda kvinnornas vapendragare presenterad uti denna tidnings spalter.

På partiets vänstra flygel tilldrager sig v. häradshöfding Karl Staaff, ehuru icke tillhörande förtroendemännen, växande uppmärksamhet. Han är en man i sina bästa år, framstående genom kunskaper och begåfning samt utvecklande en nog så ståtlig talekonst. För visso en Ivar Blå på fullt allvar.

VON FRIESEN.

STAAFF.

Landtmannapartiet! När detta namn nämnes, går tanken osökt tillbaka till de glansdagar, då en Carl Ifvarsson, en Sven Nilsson i Efveröd förde dess runor med den äran. Namnet är detsamma, men ståndpunkten har skiftat, liksom ock inflytandet. Representative män saknas likvisst fortfarande icke. Nominelt går vice talmannen, hr Pehr Pehrsson i Törneryd uti têten. Hans bekantskap gjorde vi tillsammans med utskottsspetsarne.

Ej mindre betydande inom partiets niomannaråd äro helt säkert de båda framstående bonderepresentanterna hrr Carl Persson i Stallerhult och Hans Andersson i Nöbbelöf. Oförlåtligt vore att i detta sammanhang förbigå en fjärde rådsmedlem, arkitekten och godsägaren Ake Hammarskjöld, alltmer framträdande som flygelman på den högra sidan. Det är en urban och begåfvad man, som utan fruktan bryter en lans med hr Staaff eller någon annan liberal koryfé.

De två odalmännen förtjäna sitt eget lilla kapitel, ty de tillhöra visserligen "folkets barn", men äro därför ingalunda "som folket är mest". Nej, de höja sig åtskilligt öfver den jämnstrukna allmogenivån.

HAMMARSKJÖLD.

Man skall höra hr Carl Persson i Stallerhult yttra sig uti en fråga af hög statsfinansiell betydelse och häpna öfver den sakkännedom, grundlighet, skärpa och klarhet, hvarmed han utreder densamma. Finansminister blir han nog aldrig, men han skulle mycket väl duga därtill. Det politiska lifvet har för denne ovanlige bonde — till det yttre är han en typisk hemmansägare från Västergötland — blifvit till en högskola, vid hvilken han tillägnat sig omfattande insikter, som tillsammans med hans fasta och redbara karaktär göra honom till en prydnad icke blott för sitt stånd, utan för hela riksdagen.

Hr Hans Andersson är skåning, och det kan man också se på honom lika bra som på hr Carl Persson att han är västgöte. Den förre har fått uppbära klander för bristande principfasthet, men det är en sak som vi öfverlämna åt andra att tvista om. Säkert är att denne man med det Faraoniska ansiktsuttrycket är en faktor att räkna med inom andra kammaren, samt att han, om det gäller att gifva svar på tal, är, om någon, "karl för sin egen hatt". Han har vid ett tillfälle åtminstone aflagt ett mycket berömdt prof på gammal svensk odalmannasjälfständighet. Det var han som (i början af 1890-talet), vid bemötande af ett högdraget anförande i härordningsfrågan från regeringsbänken, fällde de ryktbara orden:

— *Vi rösta inte på kommando!*

Detta yttrande, hvilket tillhör vår parlamentariska historia, skaffade på sin tid Sverige en ny krigsminister och Jönköpings län en ståtlig höfding.

PERSSON I STALLERHULT.

ANDERSSON I NÖBBELÖF.

"Iduns fredstäflan".

Just nu är ögonblicket inne

att deltaga i denna, i n:r 9 af Idun utlysta, intressanta gissningstäflan, för hvilken tiden, som bekant, utgår *den 23 dennes!* Hvem vill icke med så liten möda bli delaktig i utsikterna att vinna det ståtliga första priset:

en automobil eller en motorbåt till ett värde af 2,700 kr.

eller ock 2,000 kronor kontant!

Angående täflingens innebörd och villkoren för deltagandet hänvisas till den fullständiga täflingsplanen i Idun n:r 9.

Sidentyger med Schweizerbroderi
till
Klädningar och blusar
sista nyhet i Japan Pongé à **kr. 3.10 & 4.70** pr meter. Levereras **tull- & portofritt** till privatpersoner.
Profver omgående franko.
Schweizer & Co., Luzern S 5, (Schweiz).

DUFF:S LIQUEUR WHISKY ★ MACLEAY DUFF & C:o, GLASGOW. ★ Generalagentur J. GRANGREN, STOCKHOLM. Rikst. 58 78.

Lanolin-Sana-Tvål.

Garanterad ren, neutral, mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son

Stockholm.

KVINNOARBETE.

I FREDRIKA RUNEBERGS på 50-talet utgifna "Teckningar och drömmar" förekommer en skiss "Facetter af kvinnans lif", där förf. presenterar en rad kvinnotyper, alla martyrer i följd af de skrankor, som samhället på den tiden uppställde hindrande för kvinnans fria utveckling och verksamhet. Här få vi göra bekantskap med den gamla glasmästareänkan, som under sin mans lifstid skötte verkstaden, men efter hans död ej får förestå den utan verkgesäll och är lycklig, när borgmästare och råd tillåta hennes tolfårige son att till namnet stå för verkstaden och öfver att han är "så beskedlig, att han låter henne och syskonen lefva på hvad de förtjäna i verkstaden." Här få vi vidare höra talas om, hvilket raseri det väckte bland Åboskräddarne, då "fruntimren började tränga sig i karlgöromålen", d. v. s. började sy fruntimmerskläder. Vi få lära känna den begåfvade dottern, som af sin fader, den ansedde kemisten, fått lära hans vetenskap och lyckas göra en uppfinning, men af fadern mötes med en klagande suck: "Ack, hvarför är du inte en gosse!" och sedan inte vågar göra sina kunskaper gällande. Vidare få vi göra bekantskap med den unga frun, som anser det som en plikt att i hushållsgöromål nedgräfva sina litterära anlag, samt slutligen med systern, som i flere år skött orgelnisttjänsten för sin bror, men vid hans död ej får den, för att hon är kvinna.

Denna skiss af den store finske skaldens maka föll oss i minnet vid genombläddrandet af en nyligen utkommen publikation "*Kvinnligt yrkesregister*", *utgifvet af Bertha Wiman*, hvarvid kontrasten mellan förr och nu skarpt föll oss i ögonen och vi fingo en klar inblick i de förändringar, som det senaste halfva seklet åstadkommit i afseende på kvinnans ställning och verksamhetsområde.

Yrkesregistret, som i denna sin första årgång endast upptager *självständiga* kvinnliga yrkesutöfvare inom vår hufvudstad och uppträder utan anspråk på fullständighet, omfattar detta oaktadt nära 200 olika yrken. Liksom de kvinnor, som Fredrika Runeberg skildrat i sin skiss, tillhörde olika samhällsklasser, har yrkesregistrets utgifvare lagt sig vinn om att upptaga de mest olikartade slags yrken och ej anse någon art af arbete för högt eller för ringa.

Vi finna således i registret en mängd olika grenar af närings- och affärslifvet, af industri och handaslöjd såväl som af pedagogisk, litterär och konstnärlig verksamhet. Vi finna vid sidan af yrken, hvilka sedan gammalt anses såsom speciellt kvinnliga såsom barnmorskor, modister, hårfrisörskor, samt hemmens hjälpredor, sömmerskor, kokfruar, uppasserskor vid bjudningar, en mängd andra yrken, som på Fredrika Runebergs tid och i ändå senare tider ansetts som "karlgöromål". Så finna vi, för att anföra några få exempel bland de många, försäkrings-, förmedlings-, express- och begrafningsbyråer, ja, äfven juridiska byråer med kvinnliga föreståndare, en kvinnlig "engrosförsäljare", en stenkolsaffär med kvinnlig chef och en fabrik för öfverspinning af isolerad koppartråd med liknande. Vidare finna vi kvinnliga juvelerare, tapetserare, bokbindare, urmakare, konditorer, tillverkare af flaggor, snörmakare, skohandlare, kvinnliga innehafvare af pianoaffärer, af optiska magasin, paraply-, cigarr-, hvitvarusamt glas- och porslinsaffärer, tryckerier, boklådor, antikvitets- och konsthandel. Vi finna kvinnliga tandläkare *, fältskärer, journalister, gymnaster, massörer och kvinnliga lärare i alla möjliga vetenskaper och färdigheter, i språk och bokhålleri. i sång och musik, i plastik och deklamation, i dans och simning, i målning och slöjd så väl som i matlagning och sömnad.

Såsom ett intressant appendix till yrkesregistret följer en kort öfversikt öfver "den svenska kvinnans sociala och rättsliga ställning i början af det 20:de århundradet", af Maria Cederschiöld, och vi få där följa gången af de reformer, hvarigenom så småningom många af de skrankor bortfallit, som ofta tvungo forna tiders kvinnor att förkväfva sina anlag och nedgräfva sina pund samt föra en tillvaro, lika outhärdl g for dem själfva som onyttig för deras medmänniskor.

Yrkesregistret vill emellertid icke blott visa, på hvilka områden inom arbetsmarknaden kvinnor vunnit insteg, det har också den rent praktiska uppgiften — och här ligger tydligen dess största betydelse — att verka som en arbetsförmedlare, att, såsom det säges i förordet, sprida kännedom om de kvinnliga yrkesutöfvarne och förmedla förbindelsen mellan efterfrågan och tillgång. Denna sin uppgift fyller publikationen genom att vara en bekväm uppslagsbok med redig och öfverskådlig uppställning och en massa rubriker. Hvad en annan egenskap hos en god uppslagsbok — fullständighet — beträffar, förklaras i förordet, att denna första årgång ännu står på försökets stadium och på grund af den korta tid den varit under arbete och de svårigheter, som möta vid materielets insamlande, ej kan göra anspråk på denna egenskap. För att redan åt denna första årgång vinna en större fullständighet, lär emellertid, efter hvad vi förnummit, i maj komma att utgifvas en andra, *betydligt tillökad* upplaga, hvilken utom många nya yrkesutöfvare i hufvudstaden äfven kommer att upptaga en mängd sådana i landsorten.

För landsorten torde för öfrigt denna publikation vara af stor betydelse, då den på ett billigt och bekvämt sätt lämnar upplysning om hvad hufvudstaden bjuder af kvinnlig arbetskraft på både materiella och ideella områden, så till exempel finner man där förteckning på de flesta af hufvudstadens förnämsta kvinnliga undervisningsanstalter samt på en mängd goda hotell och pensionat under kvinnlig ledning.

Af stort intresse blir det å andra sidan att se hvad landsorten kan prestera. Våra större städer förfoga, som kändt är, öfver betydande kvinnliga arbetskrafter, mången småstad äger kvinnliga yrkesutöfvare ensamma i sitt slag, bad-, hvilo- och kurorterna, ja, själfva landsbygden torde kunna gifva hufvudstaden ett värdefullt utbyte.

* Att de kvinnliga läkarne ej upptagits i denna årgång af yrkesregistret, beror på vissa stadganden för Stockholms läkareförening.

EN BERÄTTELSE OM DÖDEN. SKISS FÖR IDUN AF ULRIK CELSING.

INNE PÅ brukskontoret sutto doktorn och den nye inspektoren och drucko konjaksgrogg samt diskuterade de senaste sjukdomsfallen.

"Så, doktorn anser Marie på Bråten för ohjälplig?"

"Ja visst, det är ju en sådan där gammal vanlig lungsotshistoria igen, och det kan man ju ingenting göra åt."

"Men kan man icke genom förståndig behandling och lämplig, närande föda göra ett försök? Intet är ju gjordt?"

"Bevars! Herr Ström kan ju försöka! Kanhända ni lyckas. Jag har gjort, hvad jag kan."

Doktorn gaf den unge mannen ett giftigt ögonkast samt tog en djup klunk ur glaset.

"Det var ej min afsikt att klandra. Jag tänkte blott, att ett försök med hygienisk vård kunde vara lika mycket värd som medicin."

"Ja visst, ja visst. Men folket tror på medicin. För hvarje sjukdom inbillar det sig, att läkaren skall hafva en ofelbar, ögonblickligt helande medicin. Helst med många sorter. Här på bruket duger ingen medicin utan minst fyra sorter i; i grannsocken är minimum sex. Hälften af mänsklighetens sjukdomar äro inbillningssjukdomar, hvilka endast inbillningen kan bota."

"Men lungsot är väl ingen inbillning?"

"Nej, men äfven den omgifves med en viss mystik. Jag skall säga, att folket älskar sina sjukdomar. Egna och anhörigas långvariga och märkvärdiga sjukdomar utgöra källan till deras dagliga och intressantaste samtal. En familj, hvars medlemmar dött en lätt död, saknar fullständigt de efterlefvandes intresse. När nu Marie på Bråten dör, komma hennes efterkommande att i många år och generationer frassa i beskrifningen öfver hennes lidanden."

"Och därför anser ni, att hon bör få lida?"

"Asch nej, ni tager saken så grufligt allvarligt. Men hon har lungsot, är utfattig, sanatorierna äro öfverfulla; hvad vill ni man skall göra? — Skål!" Han drack med välbehag ur den mörkbruna vätskan och utblåste några väldiga rökmoln. Hela det rödlätta ansiktet sken af belåtenhet och mättnad.

"Det är bra konjak, ni har. Jag kommer väl snart igen och smakar på den. Farväl till dess. Kurera befolkningen nu!"

Doktorn skrattade lätt ironiskt och tog afsked.

Då doktorn rest, satt Ström en stund försjunken i tankar framför spisen.

En tyst protest uppfyllde hela hans inre. Doktorn sade nog sannt, att folket led af inbillningssjukdomar, att det rent af älskade och omhuldade sina krämpor, men det var icke rätt att låta detta ogräs ostördt frodas. Han ville göra ett försök att ruska af denna mara, som förlamade dess arbetskraft och ökade fattigdomens elände.

Full af energi och förhoppningar tog han på sig kavajen och vandrade bort öfver skogen till Bråten.

På en uthuggning i skogen strax ofvan den stora, ödsliga mossen låg Bråten. Stubbar och rishögar lågo ännu kvar, sedan gubben Anders först bröt upp marken. Han hade väl tänkt odla hela stycket, men marken var för karg, Anders' axlar för svaga, så hade illusionerna dött, sonen Kalle hade aldrig haft några, och nu började en och annan granbuske åter växa upp bland stubbarna, liksom om skogen själf ville läka det sår. en oförnuftig kultur tillfogat den. Stugan var i samklang med omgifningen, omålad. Anders hade aldrig haft råd att köpa färg, och otymplig låg den på en berghäll med ett par förtorkade plommonträd utanför knuten.

Ström öppnade dörren och steg in. Från den rostiga järnspisen, där kaffepannan och allehanda kokkärl stodo hopkastade, spred sig ett kväfvande os blandadt med röken från den sura veden utöfver rummet, hvars för öfrigt skämda luft tycktes omöjlig att inandas.

Mannen Kalle gick och sökte tafatt ställa i ordning i rummet, vid matbordet hängde barnen öfver en bleckform med en vidbränd äggröra, medan Anders satt och småsvor framför spisen öfver eländet. Borta i liggsoffan låg hustrun.

Litet emellan skakades den lilla magra gestalten af en torr hosta, och rösten lät hes och hväsande, då hon tilltalade de bleka barnen.

"Goddag! Hur står det till häruppe nu?" sporde Ström.

"Tackar, det är skralt," svarade Kalle och fördubblade sin ordningsifver, "doktorn säger, att det är lungsot, och att ingenting är att göra."

"Jaha," inföll gubben Anders, "uselt är det. Uselt är det med henne, uselt är det med mig, och Kalle-kräket har det icke för rart han heller. Barnungarna är det ynkligt att se på. Inte godt för Kalle att vara både karl och kvinnfolk på en gång. Vore nog bäst, om hon finge sluta."

"Jag vill icke dö från barna. Hvem skall väl se efter dem, om jag dog. Det blef väl socknen, och hur skulle det då gå med dem, stackare. Tror herrn, att jag måste dö nu?"

Det låg en undertryckt ångest i hennes röst, en bön om ett skonsamt svar.

"Jag vet icke, men vi skola försöka göra, hvad vi kunna, man bör alltid hoppas, och viljan gör mycket. Har ingenting gjorts?"

"Nej," svarade Kalle, "doktorn sade, att det icke fanns plats på de här sanatorierna, så det var ingenting att göra."

"Ja," inföll Anders, "vi fråga allt Per-Erik i Näset, som är litet kunnig med ett och annat, och han gaf oss en smörja och droppar, men inte har det hjälpt och dyrt var det. Han tog en och femtio för det."

"Jag är ingen läkare, men så mycket begriper jag, att här hjälper hvarken medicin

Af läkare och professorer mångfaldt lysande vitsordadt såsom stärkningsmedel vid mångahanda sjukdomar.

SANATOGEN

Erhålles a apotek. Generalrepresentant för Sverige: Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanter: Bauer & C:o, Berlin.

eller kvacksalvarmixturer. Sol och frisk luft samt närande mat! Kan hon få någon ordentlig föda?“

“Det blir allt dyrt, och Kalle är nog skyldig mycket förut. Mågen i Hultet skulle väl kunna hjälpa, men han är rädd om sitt, förstås. Han brukar skicka till mig litet paltbröd, när de få slakta, för det vet han, att jag icke får äta, och Marie kan icke med det heller, så man får nog hjälpa sig fram själf.“

Ström lofvade Kalle att få komma ned till bruket och hämta foder till korna och annat, han behöfde. Ordnade litet för dem samt sökte trösta dem med exempel på personer, som blifvit friska. Därpå tog han afsked och gick.

Ett grått dis hängde öfver mossen, och skogen var mörk, ehuru det var midt på dagen. Naturen hade lagt sig i vintersömn. Intet ljud, intet lif! Då och då kom en ensam snöflinga sakta seglande ned i luften liksom rädd att lägga sig ned på den hårda, kalla, smutsfärgade jorden.

Sol och frisk luft hade han föreskrifvit! Det lät som hån.

Han tyckte alla sjukdomens andemakter grinade mot honom. Från mossens bruna vatten kommo de, från skogskärrets multnade löf, från skogens rishögar smögo de, dansade kring honom, skrattade och fnissade samt blåste honom i ansiktet med sin kalla, giftiga andedräkt.

Grått och dödt! Allt måste ju dö, hvarför hade han då ingifvit förhoppningar om lif? Hvarför hade han sökt upphäfva läkarens dödsdom? Var det verkligt medlidande eller endast trots? Han visste det ej. Decemberdagens töcken kunde kyla ut det varmaste lefnadsmod. Han kände en obestämd oro öfver att hafva väckt ur dödsdvalan en varelse, som likväl måste dö.

* * *

Långsamt kröp vintern fram. Litet emellan hade Ström vandrat upp till Bråten och instruerat Kalle, som utbildat sig till en utmärkt sköterska. Och trots de sparsamma solskensdagarna, trots fattigdomen hade den sjuka blifvit märkvärdigt bättre. Hostan kom icke så ofta, rösten hade återfått något af sin klang, och de skarpa linjerna kring munnen började utjämnas. Hon hade återfått hoppet, begäret att lefva, och döden, som suttit så länge på hennes sängkant, tycktes tröttnat att vänta ut sitt byte.

Ström ansågs hafva gjort ett underverk.

Gubben Anders tröttnade aldrig att förklara:

“Doktorer kunna nog vara bra, men inte förstå de sej på sjuka. Tacka vet jag Strömmen, han är lika slängd som en sämre doktor, om inte bättre.“

Och Ström njöt själf af tillfredsställelse. Nu kunde han visa doktorn, att man kunde hjälpa, äfven om medicin intet förmådde, om också alla sanatorier voro stängda.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ändtligen kom våren. I veckor hade Marie legat och lyssnat genom det öppna fönstret till alla de ljud, som bådade dess ankomst. Takdroppets entoniga melodi, vildgässens klagande skri, orrens spel nere i björkhagen, sunnanvindens ristande i de gamla rutorna, allt hade för henne smultit tillsammans till en berusande, lockande sång.

“Bara det blir sommar, blir jag nog riktigt frisk, och nu är det snart sommar, jag hör, hur den kommer,“ brukade hon säga,

I dag kände hon sig så märkvärdigt stark.

(Forts.)

AUGUST HAGBORG I SIN ATELIER I PARIS. FOTO FÖR IDUN AF ALBIN, PARIS.

EN VISIT HOS AUG. HAGBORG.

(Bref från Iduns Pariskorrespondent.)

DET VAR en afton här om sistens å café Prospèr. Bland det kotteri svenskar, som i regel här mötas hvarje kväll för att inmundiga sin “aftonapéro“, befann sig efter vanligheten Iduns Parisredaktion, bestående af hoffotografen och kyrkorådet Albin och undertecknad. Vi två hade just kommit öfverens om att vi skött vår uppgift som tidningsmän tämligen lamt på sista tiden, då någon i sällskapet invände: “Kanske jag kan ge uppslag till ett litet pariserbref med bild? Har just i dag träffat Aug. Hagborg, som berättade att han om ett par dagar reser hem till Sverige på en månad. Han ärnar i Stockholm anordna en utställning af sina senaste arbeten. Skulle ej ett besök hos honom nu i afresans stund kunna ge stoff till ett bref?“

Idén befanns god och genast redigerades “un petit bleu“, som underrättade herr Hagborg, att han följande morgon hade att emotse en visit af Iduns representanter. Så där summariskt går det nog ej i regel till när man önskar åvägabringa en intervju, hälst när det gäller en storhet sådan som herr H., men vi hade båda förmånen känna honom och visste att hos denne artist älskvärdheten och tillmötesgåendet äro analoga med talangen.

Aug. Hagborg bor sedan en lång följd af år i det fashionabla Parc-Monceau kvarteret, och här i 5bis rue Jadin har han sitt lika komfortabla som artistiskt inredda hem.

Vid vår ankomst hit följande dag mottogos vi på det förbindligaste af värden, som trots det att han befann sig midt uppe i packningsbestyr välvilligt ställde sig till vår disposition. Vi hade haft tur, ty hade vi kommit en dag senare, hade de för Stockholmsutställningen afsedda taflorna redan varit nerpackade.

Det var ej första gången jag aflade ett besök i Hagborgs studio, men då så kanske är för den ärade läsaren, vill jag, under det att monsieur Albin ordnar sin kamera och mästaren själf för en gång bereder sig att posera som modell, göra en liten beskrifning af detta, som jag skulle vilja kalla, “ideal bland målareateljerer.“

Stor och ljus, glad och luftig, på samma gång salong och atelier. Elegant och bekvämt inredd, med möbler så väl i gammaldags stil som i “art nouveau“, tjocka dyrbara mattor på golfvet, på väggarne gobeliner. På bord och konsoler, på cheminé och hyllor konstsaker, planschverk och blommor, på väggarne taflor af så väl ägaren själf som af andra. En bekväm monumental trappa leder upp till en å ena kortväggen utbyggd loggia. Om anordningarna i denna salong-atelier i sin helhet kan jag säga, att på samma gång de verka ytterst artistiskt, de äfven gifva intryck af hemtrefnad.

Ändtligen har mr Albin slutat sina manövrer och turen kommer till mig att få taga herr H:s uppmärksamhet i anspråk. Och meddelar jag från detta vårt samspråk följande:

Under mars månad utställer herr H. i allmänna konstföreningens lokal i Stockholm ett 40-tal af sina senaste dukar.

Utställningen blir mycket omväxlande, då den omfattar såväl landskap som mariner, porträtt och genrestycken. Vistelsen därhemma kommer

STURES MJÖLK-CACAO är numera obestridligen erkänd som angenämaste och hälsosammaste frukostdryck, som finnes. Förutom den bästa Cacaon's fina arom och angenäma smak, har den mångdubbelt mera näringsvärde och är hälsosammare än någon annan i handeln förekommande Cacao. Se i öfrigt Professor Bergstrands och Handelskemisten John Landins intyg. Priset är det billigaste, nämligen endast 3 kronor pr kg.

dock att denna gång blifva helt kort, enär herr H. måste vara här för att ordna för den stora Parissalongen samt en annan stor konstutställning, äfven denna vår, i Muhlhouse (Elsass).

Det är ej min mening att här skrifva någon konstkritisk redogörelse öfver dessa taflor, jag inskränker mig till att bland alla dessa förtjänstfulla omnämna ett par som särskildt slogo an på mig.

Det finnes tvänne landsändar, från hvilka herr H. med förkärlek tyckes hämta motion för sina dukar. Dessa äro Normandie-Brétagne och Dalarne.

Se på denna "brétonne", som med ryggen stödd mot en vägg står och stickar, eller på denna unga "kulla", som glad och sjungande är på väg upp till fäbodarne.

Här hafver vi "La Manche" i uppror och där en Höstflodsöfversvämning i Grangärde. Här några präktiga normandiska fiskare, genuina "loup-de-mer" typer, där en "dalaskommares" filosofiska drag.

Flere af dessa taflor hafva varit utställda å salongen, så väl här i Paris som nu senast i S:t Louis. Men dessa dukar, som stockholmarne själfva få se och beundra, kan jag saklöst lämna för att i stället tala om ett par andra.

Den där pälsklädda kullan, som ännu ej är riktigt färdig, men som synes å atelierinteriören, är bestämd för salongen här i vår. Så är också en annan, förtjusande bit, från Sunnansjö bruk: en gammal masugn, som står och speglar sig i sjön.

På den förut omtalade utställningen i Muhlhouse kommer Hagborg att exponera "En begrafning", motiv från Normandie samt en af sina dalaskomakare.

Beträffande denna utställning, som här i Frankrike och Belgien har stort anseende, och dit det är ytterst svårt att komma, då utställningsbestyrelsen själf reser i kring, söker upp herrar artister och väljer ut det, som skall utställas, berättade herr H. att det var första gången i år han komme att utställa där. Han hade just dagen förut haft besök af utställningskommissarien Mr Favre, som själf utvalt ofvan nämnda tvänne dukar. Allt hvad som utställes här i Muhlhouse kan betraktas som fördelaktigt såldt. Utställningsföreningen ensam köper hvarje år för 300,000 francs.

Vi kommo vidare att tala om de tvänne dukarne af Corot, som David Wallin skulle hafva medfört hem till Stockholm från Paris. Herr Hagborg ställde sig ganska skeptisk gent emot antagandet, att de verkligen skulle förskrifva sig från Corots pensel. Härom skulle han dock få full visshet, bara han finge se dem. Omöjligt att hos en "brocanteur" eller en "bric à brac-marchand" komma öfver gamla värdetulia taflor vore det visst icke. Så hade Hagborg själf för ett par år sedan hos en dylik affärsman här i Paris kommit öfver en verklig Ribera.

Att vår intervju slutade med dèjeuner hör strängt taget ej hit. Jag omnämner detta endast för att visa det herr H., trots sin långa bortovaro från hemlandet, håller på dess goda traditioner. Men gästfriheten, är ej den ende af våra svenska dygder som af H. hålles i hälgd!

En ovanligt urban och angenäm sällskapsmänniska, välvillig och hjälpsam mot landsmän, särskildt unga konstadepter, har herr H. här inom kolonien endast sympatier. Många äro de unga landsmän-målare, som tack vare H:s pondus inom franska konstnärsförbundet lyckats få in sina taflor på salongen.

Bland den mängd erkännanden, som kommit H. till del för hans konst, nämner jag här endast att han är officer af Hederslegionen. Ett bevis däremot på de sympatier han äger inom svenska kolonien här är att han nyligen enhälligt af församlingen valdes till ledamot af kyrkorådet.

EDVARD STJERNSTRÖM.

*

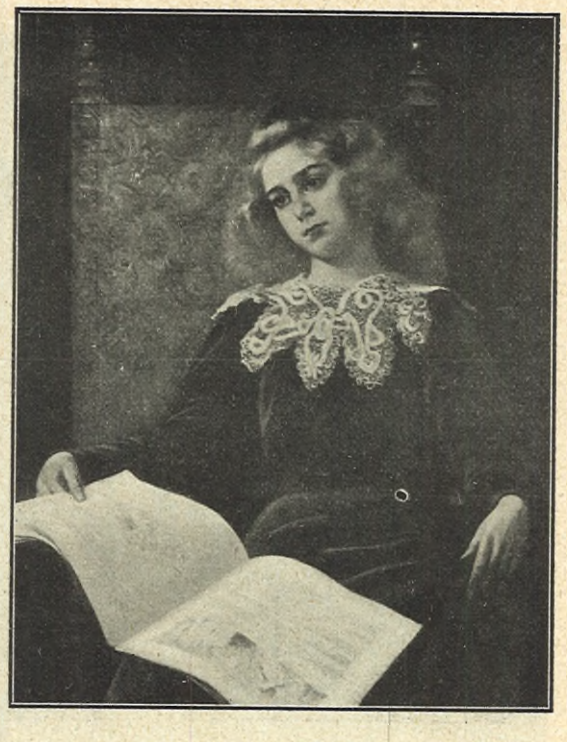

PORTRÄTT AF KONSTNÄRENS DOTTER.

Vår pariserkorrespondents lilla croquis här ofvan med dess i snabba drag gifna interiör från den svensk-franska konstnärens atelier i Paris, värdet af hans produktion och behaget af hans urbana väsen, öfverflödiggör nästan hvarje tillägg från vår sida. Vi vilja endast tillfoga, att det gynnsamma intryck af hr Hagborgs konst, som vår brefskrifvare mottog vid atelierbesöket i Monceaux-kvarteret, ha äfven vi i stort sedt erhållit af artistens nu öppnade utställning vid Kungsträdgården.

Han är fortfarande och framför allt de bretagniska och normandiska kusternas målare, och det är fara värdt, att han målat dessa motiv så ofta, att han själf tröttnat på dem — hvilket är raka motsatsen till hvad publiken gjort, ty den köper allt framgent och köper gärna dessa typiska "Hagborgare". Ett par friska studier — fiskartyper — vittna också på denna utställning om att hans pensel har sina bästa ögonblick just vid hafvet.

PÅ STRANDEN.

Som svensk landskapsmålare framträder hr H. med ett antal olikartade landskap från Dalarne, västkusten, Dalarö m. fl. platser, af hvilka vi afbildat ett Visbymotiv af en viss effektfull karaktär. Slutligen ha vi trott det vara af intresse att låta våra läsare få göra bekantskap med den distinguerade konstnären som porträttmålare, en sida af hans talang, som åtminstone här i Sverige är känd endast af ett mindretal. Det här publicerade porträttet återger konstnärens unga dotter — en mondän bild, som nogsamt röjer sitt ursprung från det eleganta Monceau-kvarteret, detta kvarter, i hvars park statyn af den modärna parisiskans snillrike diktare med sorgmodiga och lidelsefulla ögon blickar ned på alla förbidragande unga drömmerskor från Paris' salonger.

MÅNEFFEKT, VISBYMOTIV. OLJEMÅLNINGAR AF AUG. HAGBORG.

Använd

välgörenhetsmärkena

på alla edra postförsändelser!

FRÅN DEN MANDSCHURISKA KRIGSSKÅDEPLATSEN. 1. EN AF DE GAMLA KEJSARGRAFVARNA I MUKDEN, BESATT AF DE NU FÖRDRIFNA RYSSARNE. 2. MARSKALK OYAMA, JAPANERNAS ÖFVERBEFÄLHAFVARE, SEGRAREN VID MUKDEN. 3. GATUBILD FRÅN MUKDEN UNDER BELÄGRINGEN. 4. GENERAL KUROPATKIN INSPEKTERAR FÖRPOSTSTÄLLNINGARNA. 5. DEN RYKTBARA PUTILOFFHÖJDEN STRAX SÖDER OM MUKDEN EFTER EN DRABBNING.

SÖDERTELJE BADINRÄTTNING I NY GESTALT.

SÖDERTELJE särskildt för stockholmarne välbekanta badort drabbades 1903 af eldsvåda, som förstörde det år 1886 uppförda badhuset. Efter många och långa rådslag om platsen och planen för ett nytt badhus enades man slutligen om att förlägga det samma på den gamla platsen, så att det efter ritningar af Justus Hellsten och Ernst Hägglund kunde börja byggas i slutet af sommaren förra året och nu med säkerhet beräknas blifva fullt färdigt till den 1 juni i år. Det är af detta nya badhus vi i dag bjuda våra läsare en bild.

Det nya badhuset blir ej obetydligt större än det gamla och bland de största vid svenska kurorter. Det inrymmer på nedre botten, utom ångpannerum, tvättinrättning o. d., kamrerarekontor, väntrum, läkarens mottagningsrum, gymnastiklokaler och rum för behandling med öfverhettad luft (enligt Bier). En trappa upp ligga badlokalerna, bestående af en stor, ovanligt ljus och luftig kallvattenkurafdelning för alla i dylika vanliga badformer. Särskildt lägger man märke till de stora bassinerna, som förses med vatten från ett grundvatten af ej obetydlig salthalt, hvilket användes blott för dessa bassiner, hvarigenom möjliggöres en ymnig och liflig omsättning af vattnet i dessa. Gränsande till kallvattenkuren ligger den s. k. varmbadsafdelningen med 38 separata badrum för alla slags varma bad, tvålmassagebad, gyttjebad, tallbarrbad, nauheimerbad m. m. Två trappor upp ligger mot söder en särskild afdelning för solbad med därtill hörande duscher och halfbad, samt för luftbad och barfotagående i vatten ("vattentramp").

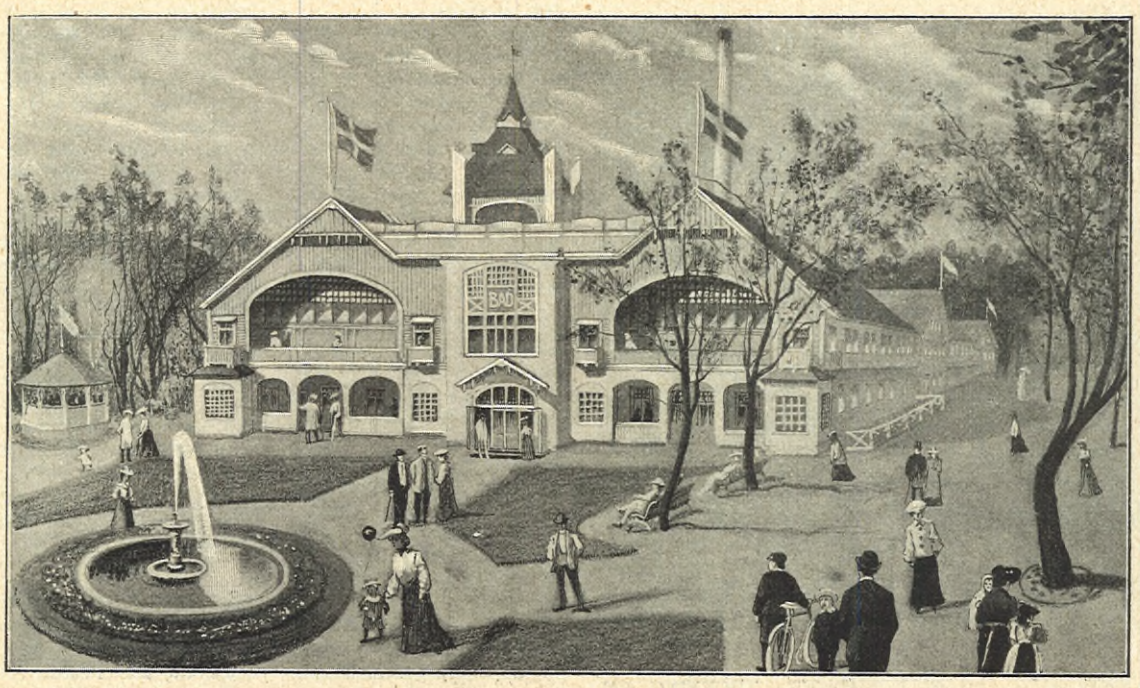

SÖDERTELJE NYA BADINRÄTTNING. BADHUSET. TECKNING FÖR IDUN AF HJ. ÉNEROTH.

Det nya societetshuset, af hvilket vi också lämna en afbildning, har fått sin plats i badparken snedt emot badhuset. Det är försedt med glastäckta verandor på tre sidor och inrymmer på nedre botten en stor festsal (societetssalong), buffet och tidningsrum samt en trappa upp tvänne större klubbrum.

Genom dessa modärna och storartade nybyggnader bör Södertelje som badort kunna tillfredsställa ganska högt ställda anspråk och få en rangplats bland svenska kurorter, rikt gynnadt som det i öfrigt är i afseende på naturskönhet och klimatiska förhållanden. Utom fördelen af sund luft och ovanligt rent och friskt källvatten, förtjänar äfven att nämnas, att hela Teljedalens mark utgöres af vidsträckta grus-

Köp Venersborgs BALSKOR!

Bästa svenska fabrikat.
Lättal Elegantal Hållbara!
Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.
Tillverkas som specialitet efter **Wiener-metod** af
Aktiebolaget A. F. CARLSSONS Skofabrik, Venersborg.
Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i landet.

och sandlager jämte väldiga rullstensåsar. Här finnas alltså inga träsk- eller sumpmarker, som fylla luften med miasmatiska ämnen.

Få kurorter torde dessutom kunna bjuda på så vackra och vidsträckta promenader som Södertelje. Intill badhuset ligger högt belägen den vackra badparken, bestående af högstammiga barrträd. Från staden utgår den stora s. k. Saltsjöparken, en välbekant och omtyckt promenadplats, genomdragen som den är af talrika gång-, rid- och körvägar. Staden förfogar därjämte öfver tvänne hafsbadhus, af hvilka det ena nybyggdes i fjor. Restauranger och förfriskningsställen med vackra utsikter finnas ock invid badhusen.

Af alla dessa nu antydda förhållanden torde framgå, att Södertelje badinrättning i sitt nya skick fyller de anspråk, man kan och bör ställa på en kurort, både hvad läge och tidsenliga badanordningar beträffar. Härtill kommer nog ock den omständigheten att bidraga, att badanstalten haft förmånen att till intendent erhålla d:r A. Afzelius, hvilken under sin 18-åriga anställning som badläkare i Hjo vunnit stort förtroende och gjort sig synnerligen omtyckte.

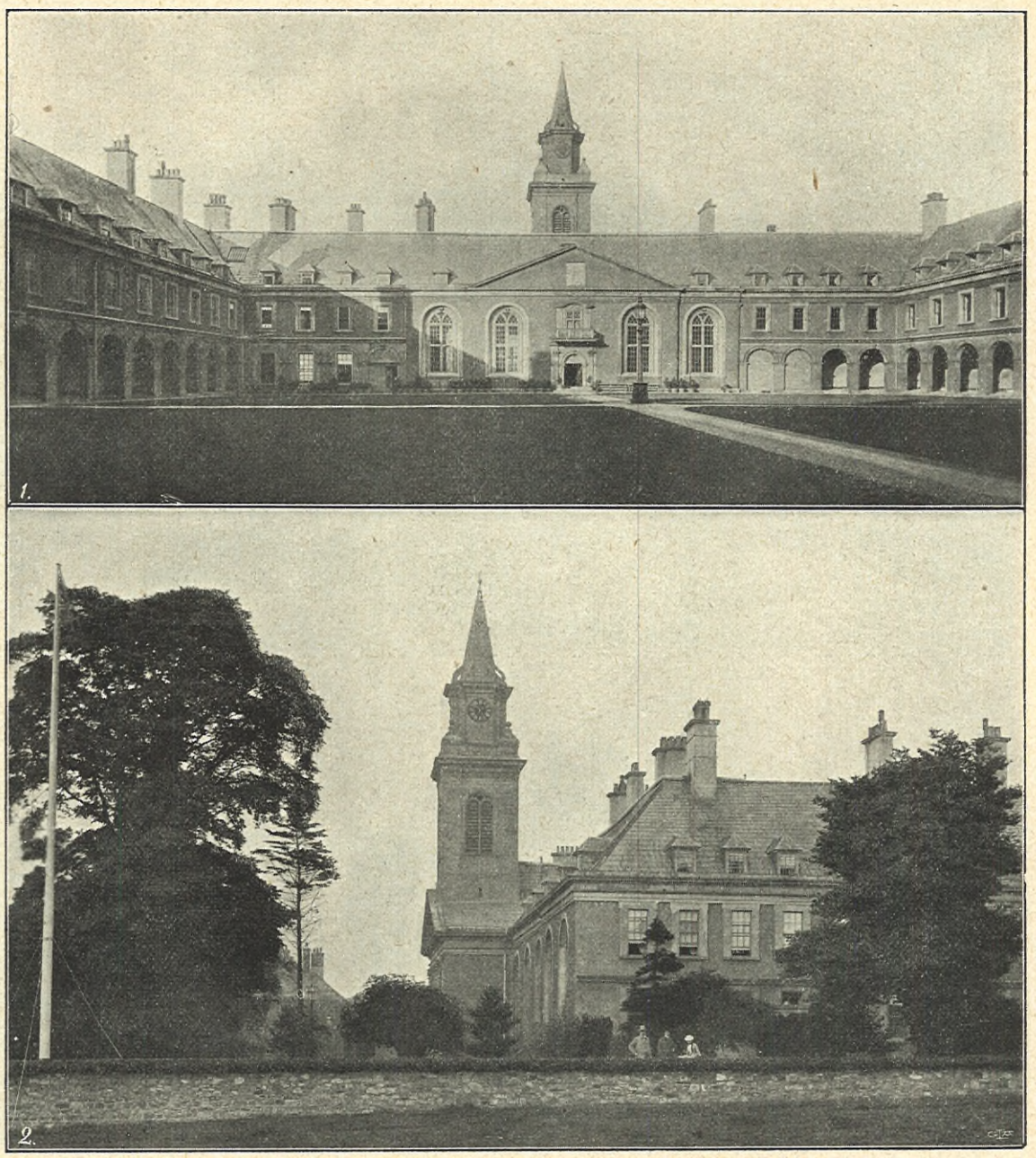

KILMAINHAM VID DUBLIN. PRINSESSAN MARGARETAS BARNDOMSHEM. 1. BORGGÅRDEN. 2. SLOTTET FRÅN TRÄDGÅRDSSIDAN. PÅ TERRASSEN SYNAS PRINSESSAN MARGARETA OCH HENNES BROR PRINS ARTHUR. CHANCELLOR, DUBLIN, FOTO.

UR DAGSKRÖNIKAN.

PRINSESSAN MARGARETAS HEM. Från den blifvande svenska prinsessan Margaretas ungdomshem, slottet Kilmainham vid Dublin, meddelas i dagsnumret ett par vyer. Slottet Kilmainham är befälhafvarens för trupperna i Irland residens, byggdt år 1164 och sedermera upprepade gånger restaureradt. Hertigen af Connaught, prinsessan Margaretas fader, residerade därstädes till år 1904, då han utnämndes till befälhafvare för engelska armén och förflyttades till Aldershot.

SLAGET VID MUKDEN. Ej många veckor efter det ryssarne genom förlusten af Port Arthur fått sin utfartsväg till Stilla oceanen obevekligt stängd, skakas världen af underrättelsen om en om möjligt än större katastrof, ett oerhördt nederlag för de ryska vapnen, nämligen staden Mukdens eröfrande af japanerna. Med en mansspillan, som är enastående i världshistorien — 150,000 stupade och sårade ryssar och 50,000 massakrerade japaner — har det tappra öfolket lyckats besätta den mandschuriska staden, slå ryssarne i alla riktningar och delvis afskära dem återtåget.

Med anledning af den blodiga och kanske för hela fälttåget afgörande drabbningen meddela vi å föregående sida några bilder från krigsskådeplatsen i och omkring den ryktbara gamla kejsarstaden, som alldeles inpå sina murar fått bevittna en af de fruktansvärdaste bataljer krigshistorien känner.

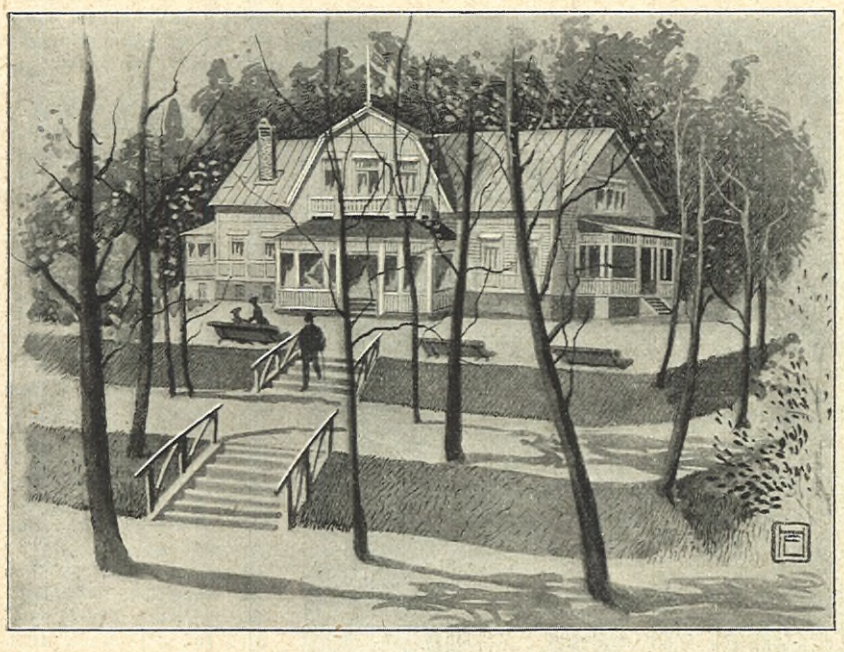

SÖDERTELJE NYA BADINRÄTTNING. SOCIETETSHUSET. TECKNING AF HJ. ENEROTH.

ETT BOKHANDLARJUBILEUM. Universitetsbokhandlaren i Lund, *Hjalmar Möller*, en af vårt lands mest aktade bokhandlare, firade här om dagen samtidigt med sin 66:e födelsedag sin femtioåriga verksamhet inom bokhandeln. Med varmt intresse och oförminskad energi har herr Möller under alla dessa år ägnat sig åt sitt fack, och hans affär har alltjämt varit en prydnad och ett föredöme för de yngre yrkesmännen. Sin verksamhet började Hjalmar Möller i födelsestaden Malmö, hvarest han år 1855, vid femton års ålder, fick anställning hos bokhandlaren B. A. Cronholm. Men efter förloppet af tio år öfvertog han den efter Herman Lang under firma "Centervallska bokhandeln" innehafda bokhandeln i Kristianstad och etablerade sig där som självständig bokhandlare. Denna bokhandel, som — tack vare herr Möllers flit och driftighet — blef en af vårt lands mest ansedda bokhandelsfirmor, öfverlämnade han år 1886 till herr Emil Winkvist och öfvertog så Gleerupska universitetsbokhandeln i Lund samt antogs för denna affär den 3:djе februari 1886 till Svenska Bokförläggareföreningens kommissionär. Sedan han öfverflyttat till Lund, har han odeladt ägnat sig åt sin stora affär, i hvilken han år 1893 upptog som delägare sin son Hugo Möller. Under den tid herr Möller var i Kristianstad, ägnade han sig äfven åt kommunala värf och innehade flere ansvarsfulla poster därstädes. Herr Möller är äfven ledamot i Bok- och musikhandlarnas pensionsförening samt i Understödsföreningen för svenska bokhandlare.

HJALMAR MÖLLER.

EN MÄRKESDAG FÖR FOLKHÖGSKOLAN. Föreståndaren för Gäfleborgs läns folkhögskola i Bollnäs, pastorn och fil. kand. *B. G. Jonzon* fyller den 17 mars 50 år. Pastor Jonzon, som jämte sina akademiska examina äfven tagit folkskolelärareexamen, antogs år 1883 till föreståndare för en då befintlig högre

SÅLUS Garanti **CACAO** * I plomberade påsar à 100 gr. 1/4 & 1/2 kg. Pris 35 öre pr hg. * Obs. noga garantimärket "Sâlus" och blått tvärstreck. * **Hultmans Fabriker Malmö.** Telefon 661.

B. G. JONZON.

folkskola i Bollnäs. När denna sedan 1886 ombildades till en folkhögskola för hela Gäfleborgs län, stannade pastor Jonzon kvar som föreståndare för folkhögskolan, hvilken plats han alltsedan innehaft.

Pastor Jonzon har från trycket utgifvit flere arbeten af vetenskapligt, allmänbildande och uppbyggligt innehåll. Han är en framstående predikant och en gärna hörd föreläsare. Han är nu uppförd på första förslagsrummet till Ljusdals konsistoriella pastorat.

L. V.

DE DÖFVAS JORDBRUKSSKOLA.

VI SVENSKAR ha blifvit så vana att prisas och smickras för våra skolor, vår allmänbildning, våra framsteg i ett och allt på undervisningsområdet, icke minst i fråga om abnormskoleväsendet, att vi rent af börjat slå oss till ro en smula och tycka, att allt är väl beställdt och ingenting mera tarfvas. Ja väl, det kan nog så tyckas, då man ser våra storslagna folkskolepalats, som uppbyggts för lånade pengar såväl i storstäderna som i den aflägsnaste landsort, och hvilkas räntor trycka hårdt på den burgnare delen af befolkningen. Och medaljer och guldslantar få vi nog på världsutställningar allestädes, t. o. m. i Amerika, och våra "dyrbara" priser hemföras i triumf att bära vittne om vår höga bildning. Och så sofva vi lugnt vidare en stund ännu.

Men medan vi sofva, händer det att vi distanseras af någon vaken nation, som har förmånen att inom sig äga en eller annan man med initiativ och hängifvenhet för sitt kall, stora nog att förmå honom att offra sin egen bekvämlighet för sitt verk. Det är ej alltid de stora pengarne, utan den varma offervilligheten, intresset och personlighetens makt, som utföra det bästa verket. Dessa tankar ha trängt sig på oss vid besöket på en nybildad skola i Norge: "Jordbruksskolan för döfva" på Freberg nära Sandefjord, till hvilken vi ej ännu ha något motstycke i Sverige, men som sannolikt utgör uppslaget till en stor och välsignelsebringande verksamhet för de döfva, hvilka föga lämpa sig för det hetsiga stadslifvet med dess oro och brådska.

Initiativet till bildandet af en landtbruksskola för döfva jordbrukare togs af läraren vid Holmestrands döveskole, kandidat Eyvind Boyesen; han hade nämligen under några års arbete vid denna kommit att tänka på det olämpliga i att så många af de utgångna eleverna sökt sig till hufvudstaden som skräddare, skomakare, bokbindare, sättare o. dyl., och de bildade så att säga en "stad i staden", gifte sig inom sin egen lilla krets, umgingos blott med hvarandra och skilde sålunda alltmera sig från det öfriga samhället. Han resonnerade vidare, att då de flesta af skolans elever voro utgångna ur allmogehem och söner till jordbrukare, vore det både för dem själfva och deras anhöriga nyttigare, om de behölles vid jordbruket och deras binäringar, där så ofta kraftiga armar fattas och rika hjälpkällor blifva onyttjade af brist på arbetshjälp, än om de kastades in i storstadslifvet med dess många faror och frestelser. Städerna hade intet behof af dem, jordbruket däremot saknade krafter. Tanken slog rot i hans sinne, han började tala med andra människor om saken, mötte föga motsägelser, men mycket gillande, och beslöt så att på allvar taga itu med saken. Han fick ett års tjänstledighet med bibehållande af sin lön och reste så ut i landet, höll tal och föredrag, intresserade kommuner och enskilda, samlade medel och fick löfte om kommunala bidrag, ifall skolan komme till stånd. Vid årets slut erhöll han förlängd tjänstledighet, gick så själf in vid en landtbruksskola och genomgick där en ettårig kurs, medan han samtidigt var på utkik efter en lämplig egendom, där experimentet kunde företagas. Genom en lyckträff erhölls en sådan i Sandehereds socken nära Sandefjord; Freberga gård inköptes den 14 oktober 1902 för de insamlade medlen af en förening, som bildats af intresserade personer, en öfverstyrelse tillsattes och till "Bestyrer" (direktör) utsågs naturligvis kandidat Boyesen. Gården innefattar omkring 40 svenska tunnland (eller 20 hektar) öppen jord samt omkring 60 tld skog, delvis vacker ung bokskog, är synnerligen väl bebyggd med ett mycket rymligt corps de logis, där lärare och elever bo under samma tak, och där således full uppsikt kan hållas öfver dessa senare. Uthusen äro rymliga och till största delen i godt stånd.

Sedan våren 1903 är skolan inrymd här och har sålunda varit i gång två år. Stora resultat kunna ju ännu ej uppvisas, men eleverna äro raska, hurtiga "gutter", som i det närmaste utfört allt arbete på gården, verkställt en hel del reparations-arbeten på hus och redskap samt meddelats de nödvändigaste kunskaperna i jordbrukslära, trädgårdsskötsel, kreatursvård, nödig bokföring o. s. v.

Kursen är afsedd att vara två-årig, och det är godt hopp att de döfva gossarne skola inom kort utgå med goda insikter i sitt blifvande yrke och lika godt vara i stånd att försörja sig därmed som deras hörande jämnåriga. För det s. k. småbruket torde de särskildt väl lämpa sig, då de därvid hvarken behöfva taga emot eller gifva befallningar i större skala, utan få öfver- eller underordna sig ett fåtal personer.

Herr Boyesens lifliga intresse för saken och fru Boyesens husmoderliga omtanke och välvilja mot eleverna måste ingifva dessa kärlek till hemmet och aktning för arbetet samt verka i alla afseenden uppfostrande på dem, som annars i så hög grad lämnas åt sig själfva att med barlast af en blott ytterst knapphändig folkskolebildning trefva sig fram i världen, där de, godtrogna och oerfarna, lätt lockas och tubbas af hvem hälst, som vill visa dem någon vänlighet.

Alumnernas antal är för närvarande 6, sedan en af de vid kursens början intagna norska gossarne allaredan erhållit plats och afgått från skolan. I hans ställe har nu mottagits en svensk yngling, för hvilken undervisning i jordbruk ej kunnat erhållas i Sverige, då våra landtbruksskolor ej mottaga andra än fullsinnade elever. Huru länge skola vi nödgas härvidlag begagna oss af ett annat lands gästfrihet? — Så länge den norska skolan har plats, är den nog villig att mottaga äfven svenskar, men den måste ju först och främst se till att landets egna söner få plats där. Låter det ej tänka sig, att någon af våra många landtbruksskolor skulle kunna inrätta en afdelning för döfva, under särskild medverkan af därtill lämplig döfstumlärare?

M. B.

LANDTBRUKSSKOLAN FÖR DÖFVA PÅ FREBERG.

MELLINS FOOD

är en lättsmält, närande föda för barn, sjuka, konvalescenter och ålderstigna personer och är varmt förordad af herrar läkare.

Köpes på alla apotek.

Prof samt broschyr om barns uppfödning gratis och franko från

MELLINS FOOD DEPOT, Malmö.

CARMELA. NOVELL FÖR IDUN AF STEN STENSSON.

(Forts. från n:r 10.)

HVAD BETYDDE denna häftighet, denna upprörda sinnesstämning? Var den endast en yttring af det växlande, nyckfulla, egensinniga lynne, som jag hos henne iakttagit redan i hennes barnaår? Blygdes hon kanske öfver sitt forna vagabondlif och ville undvika hvarje påminnelse därom? Eller fanns det någon hemlig orsak, hvarför hon ville glömma de gamla minnena? Hon lämnade ingen, ej ens den svagaste antydan till ett svar på dessa frågor. En stund satt hon tyst försjunken i tankar, därefter reste hon sig och tog ett kort, men ej ovänligt god natt.

När hon aflägsnat sig, gick den gamle fram och lade handen på min skuldra med bekymrad min.

"Tag icke illa upp och blif ej ledsen på henne. Hon har sina ryck ibland, då hon ej är god att råka ut för — herre Gud! hon har hetare blod än vi och har vistats så länge bland skojare och banditer! Men hennes hjärta är godt som guld, det vet *jag*. Hon menar icke illa — tro det, Axel! — och i morgon är allt godt igen, ty långsint är hon då icke. Och nu när du vet, huru saken står, så drager du ju aldrig mer fram det där obehagliga ämnet, som alltid sätter henne i dåligt lynne?"

Nej, det ville jag då lofva. Jag hade ju därmed förstört en del af aftonens nöje och trefliga stämning.

"Det förstås," fortsatte gubben mera flegmatiskt, "att du är nyfiken att få veta, huru Carmela och jag funno hvarandra. Nåväl, tag dig en cigarr och slå dig ned, så vill jag tala om hela paschasen, och så äro vi för alltid på det klara med den saken."

Jag tackade för hans beredvillighet, och han berättade.

"Ser du, magister Axel, det kan vara ungefär två år sedan — jag hade nyss flyttat hit till Rustinge — då jag en vacker dag gick och spekulerade på Kungsgatan inne i staden precis som de andra odågorna. Bäst som jag gick, såg jag en folksamling på torget, och när man ingenting radikalt har att beställa, blir man nyfiken på allt. Jag gick alltså bort och blandade mig i hopen. I dess midt stod en karl i någon sorts pajaskostym och gjorde sina krumbukter och kroppsbrytningar, och bredvid honom stod en flicka — min tös, förstås — och sjöng vid ett gammalt skrälle till harpa. Hon var icke så vacker då som nu, stackare; jag blir riktigt hjärtnupen, när jag tänker på, huru hon såg ut. Liten, spenslig, utsvulten och utklutad i gammal urblekt trasgrannlåt, liknade hon mer ett tolf års barn än en sextonårig flicka, som hon var. Sedan karlen gjort sina konster, bytte han och flickan roller. Hon klättrade upp på en hög lina och gjorde en hop kroppsbrytningar, då hon

Lagermans Kraft-skur-pulver "TOMTEN".

GARGAROL
välsmakande, koncentreradt, antiseptiskt munvatten.
Hämmar syrebildning i munnen, skyddar därför tänderna.
Bruksanvisning å intyget.
Obs.! Stänkproppen förlagd i flaskhalsen. Obs.!
HYLIN & C:o F. A.-B.
STOCKHOLM.

med ens halkade och föll, eller kanhända hoppade ned. Hopen skrek och skränade, men jag vardt både kall och varm. Jag trodde, att flickstackarn slagit ihjäl sig, men lyckligtvis befanns det, att hon bara vrickat armen. Likafullt ville den ohängde karlen tvinga henne att göra konster om igen, och när hon vägrade, slog han henne — slog min tös, Axel! Men då skulle du sett henne. Hon vardt som rasandc, ryckte till sig en knif, hvarifrån vet himlen allena, och hotade honom med vapnet under en ström af ord, hvartill jag aldrig i mitt lif hört maken. Hvad hon sade, begrep jag naturligtvis icke — hon talade på deras skojarspråk, som inga kristna ören kunna fatta — men meningen var tydligt uttryckt i hennes ansikte och åtbörder, äfven om hon ej haft knifven i sin hand. Skurken blef blodröd af ilska — fast det var han förut — och gick emot barnet med knuten näfve, färdig till ett dråpslag. Ett femtiotal människor stodo däromkring, men ingen rörde ett finger till flickungens försvar. Det var mera än jag kunde fördraga, och fast jag är en fredlig borgare, som aldrig klappat om några andra än mina lärpojkar, så bröt jag mig väg genom folkskocken och grep konstmakarn i armen just som han skulle slå till. Du skulle sett, min käre Axel, huru flat han blef; men sådana där landsvägsriddare gifva icke tappt i första kastet, och det vardt oss emellan en dust, som var både het och lång. Karlen gormade och svor på alla möjliga tungomål och hötte med både knifvar och tillhyggen, men jag sade honom sanningen, att han var en landsstrykare och skojare, frågade honom, hvar han stulit barnet och mera till af samma sort, så att han till sist blef helt spak och ej ens vågade knysta. Folket hurrade och skrek, karlen vardt gulgrön af förargelse, men flickungen tryckte sig intill mig och såg på mig så innerligt med sina stora, svarta ögon — stackare, hon förstod genast, att jag ville henne väl. Jag blef då helt vek om hjärtat och tänkte på, huru jag hvarken hade hustru eller barn och satt ensam på den stora gården utan något att lefva och sträfva för, och så sade jag till konstmakarskurken: Nu tar jag flickan med mig hem såsom mitt fosterbarn. Är du nöjd med hvad du fått, så är det bra; vill du mig något mera, så heter jag Åkerholm, och hvartenda barn i staden kan säga dig, hvar jag bor. Men sträck icke ut klorna efter flickstackarn, ty då hugger jag af dem! Så sagdt, tog jag flickan vid handen och gick min väg och prisar Gud för den stunden, ty då jag tänkte att göra henne en välgärning, gjorde jag mig själf den allra största. Jag har gått min bana fram som en tvär gammal enstöring utan annan ro och glädje än mitt dagliga arbete; men hon kom och gaf mina ögon fägnad och min lefnad ljus. Gud signe henne för det! — Och nu god natt! Klockan slår elfva och jag känner god lust att krypa till kojs. Ditt rum är uppe på vinden; pigan skall visa dig dit. Sof godt, och är du på benen klockan fem, så göra vi tillsamman en tur åt ängarne och se på slåtterfolket."

3.

Sommarmånaderna flögo fram i ilande fart. Vi, Carmela och jag, lekte och skämtade — min melankoli höll ej stånd mot hennes ystra lynne — promenerade, åkte i hölassen, metade i den lilla sjön, musicerade och sysslade emellanåt med den lättare litteraturen, korteligen lefde för stunden och efter dess växlande inflytande, och de långa sommardagarna räckte sällan till för alla de förströelser vår ungdomliga fantasi visste att uppfinna. Vi kände alltså föga bristen på societetslif och umgänge, ehuru nejden för sommaren var ovanligt fattig på sådan. Baronen på Baldersvik var kommenderad till adjutantstjänst inne i residensstaden; hans fru mor tillbragte sin sommar vid Marienbad; possessionaten Hjälms lågo vid västkusten; pastorn var gammal och ungkarl; farbror Åkerholms intimaste umgänge och förtrogna rådgifvarinna i alla husliga angelägenheter, en änkeprostinna Restadius, hvilken kallade farbror kusin och med honom räknade en aflägsen släktskap, gästade hos fränder i Norrland. Rustinge societet utgjordes således endast af oss själfva och tvänne gamla borgare samt en f, d rådman inifrån staden, hvilka regelbundet en gång i månaden infunno sig, trakterades med brädspel, toddy och supé, hvarefter de förnöjda och stilla vände åter till sitt land igen. På det hela voro vi allesamman mer än tillfredsställda med detta ensliga, lugna, otvungna lif, i synnerhet farbror Åkerholm — han hette nu så från min sida också — ty den gamle skydde större samkväm och finare sällskaper — "där passar jag som en ko på en predikstol," brukade han säga på sitt drastiska språk. Men med Carmela och mig deltog han gärna i de mest uppsluppna och barnsliga upptåg och förströelser, fullt lika intresserad som vi.

Säkert väntar du nu, min vän, att komma in på det erotiska momentet i min historia. Naturligtvis har den ett dylikt moment och det af genomgripande betydelse för hela mitt lif. Jag älskade Carmela — kanhända hade jag fastän omedvetet älskat henne redan i barndomens dagar. I allt fall älskade jag henne nu med all den innerlighet, hvaraf min själ var mäktig. I hennes blick, i den lätta tryckningen af hennes arm, när den hvilade på min, i doften från hennes hår, ja, i vidrörandet af hennes klädning låg för mig en tjusning, en trollkraft, den jag förnam i hvarje fiber af min varelse. Men min känsla ägde ingenting af vulkanens glöd och öfverväldigande kraft — min natur har aldrig legat åt det starka, djärfva och stormande; stilla och blyg, men, jag vågar säga det, ren och helig brann dess låga i mitt bröst, utan att tillåta sig djärfvare utbrott än ömma blickar, dunkla hänsyftningar och sentimentala reflexioner, om hvilkas innersta mening Carmela dock hvarken kunde eller låtsade misstaga sig. Tvärtom gycklade hon ofta öfver mitt "tokprat", som hon kallade det; uppmanade mig att bedja Gud bevara mig från en hustru lik henne, hvilken inom kort skulle göra det tålmodigaste helgon utom sig; hon benämnde mig sin "redlige kamrat" och "gamle magister" samt förklarade att ingen i världen vore så ledsam som en förälskad människa.

Allt detta var nu ej synnerligen uppmuntrande, och under många bittra stunder afhandlade jag med mig själf den frågan: är jag henne likgiltig eller gömmer hon ändå i botten af sitt hjärta en kärlekskänsla för mig? Mycket talade för det förra, men åtskilligt äfven för det senare. Hvarför hade hon under de år vi varit skilda så väl behållit mig i sin hågkomst? Hvarför hade hon skyndat att kalla mig till sig, så snart jag anländt till den lilla staden i hennes närhet? Hvad betydde denna ömhet, som i vissa stunder låg i hennes ton, i hennes blick, i beröringen af hennes hand. Huru tolka det förtroende, ja, denna ödmjukhet, hvarmed hon, vanligen så egensinnig och full af självtillit, stundom lyssnade till mina ord, äfven då de innehöllo förebråelser och rättelser?

Något afgjordt svar på dessa frågor fick jag dock aldrig. Carmelas lynne och natur voro alltid svåra att fatta; man anade, att mycket rörde sig på djupet under den lätta, lekande ytan, men hvad? Det blef en olöst gåta. Så småningom upphörde jag också att bry min hjärna och fördystra mitt sinne med att söka lösa den gordiska knuten. Jag sökte att vara lycklig i den närvarande stundens nöje, att vara tillfredsställd med att få vara i Carmelas närhet, älska henne, glädja henne, foga mig efter hennes små infall och måhända äfven utbilda och förädla hennes naturanlag; för framtiden lefde jag på hoppet, denna ungdomens kostliga och outtömliga arfvedel. Att jag lyckades i dessa för en älskare tvifvelsutan rätt ovanliga bemödanden, därtill bidrog väsentligen, att inga hinder utifrån reste sig i vägen för min kärlek. Hvart jag såg kunde jag ej upptäcka ens skymten af en rival — vi lefde ju så isolerade från den öfriga världen — och farbror Åkerholm var minst af allt en kerub, som med flammande svärd bevakade vägen till kärlekens paradis; vi skulle lika lätt smugit oss därin midt för hans ögon som bakom hans rygg. Ehuru i andra fall ganska klok, ja, till och med en smula småslug, var han på erotikens område en fullkomlig främling. Hans första och sista lärospån i den bevingade gudens tjänst, kärleksförhållandet till en svarfvardotter, låg inhöljdt i fyratioårig förgätenhet. Han var glad, när han såg oss glada och friska — det var summan af hans faderliga omsorger. Jag har också anledning att antaga, det han ej ogärna sett, att ömmare känslor uppstått mellan "hans båda barn", som han kallade oss — ty äfven jag hade så småningom stigit högt i hans gunst — ja, jag tror, att detta ingick i hans planer för hans afgudade Carmelas framtida lycka. — Ack, huru oförtänkt och bittert skulle ej blott denna, utan äfven andra hans förhoppningar blifva gäckade!

Jag sade, att Carmelas natur och lynne voro svåra att rätt förstå och utrannsaka, och jag är öfvertygad, att äfven en erfaren människokännare härvidlag skulle kommit på skam. I hennes personlighet framträdde ej sällan de oberäkneligaste motsatser. Hon ägde en ej ringa intellektuell begåfning och kunde med lätthet tillägna sig många rätt djupsinniga idéer, under det att hon tröttnade och förklarade sig oförmögen att begripa andra vida enklare. Med hänförelse svärmade hon för allt stort och lysande, hennes ideal måste alltid vara begåfvade med bördens, rikedomens, skönhetens och praktens företräden; men denna beundran för det stora orh lysande tycktes endast gälla företeelserna i fantasiens värld; hvad som i verkligheten syntes närma sig dessa ideal väckte hos henne nästan förtrytelse eller bitterhet. Med hvilken spefull ömkan hon iakttog den öfverdrifna vördnad man i nejden ägnade det friherrliga herrskapet på Baldersvik! Huru hon vid deras gemensamma besök på Rustinge med tydlig afsikt tillbakasatte den bottenrike världsmannen, grosshandlar Sehlin, och i stället uppmärksammade hans sällskap, den fattige häradsskrifvaren!

Ett annat karaktärsdrag var ej mindre framträdande hos henne. Jag tvekar att gifva det ett namn, ty jag vet ej, om jag skall benämna det härsklystnad, frihetskänsla eller något annat. Det var hennes lust att trots allt motstånd genomdrifva sin vilja, att se andra lyda hennes minsta vink, att veta sig öfver dem äga oinskränkt härskarmakt. Hon tillstadde ej gärna någon i sin omgifning att draga sig undan hennes maktområde, ej ens farbror Åkerholm — han om någon var hennes hängifne slaf och han gjorde sig riktigt en ära däraf; "hon gör med mig, hvad hon vill," var hans valspråk och tillika hans stolthet. Och ändå — sällsamma motsats! — såg jag mer än en gång ett tydligt ringaktande afspegla sig i hennes min, då vi alltför villigt fogade oss efter hennes vilja eller nyck. Det var tvärtom, såsom hon längtat och sökt efter att möta en vilja oböjligare än hennes egen, en öfverlägsen kraft, som tvang henne att ödmjuka sig. Jag minnes särskildt en scen, som, ehuru föga betydelsefull i sig själf, likafullt sedermera gaf mig ett uppslag till bedömandet af hennes karaktär. En dag skulle hon företaga en ridtur, och stalldrängen hade redan framfört hästen sadlad och i full ordning. Men fröken Carmela fann anledning till idel anmärkningar, tämligen obefogade, förmodar jag. Stalldrängen, en medelålders, butter karl, sökte gång efter annan tillfredsställa hennes önskningar; men då hans bemödanden tycktes vara förgäfves, tog han plötsligen sitt parti att helt enkelt gå sin väg och lämna den nyckfulla damen att sköta sig själf bäst hon gitte. En brännande rodnad flög öfver Carmelas kinder. vittnande om en djup förtrytelse, men hon nöjde sig med att sporra sin häst och jaga från stället. Den självrådige stalldrängen icke blott undgick hvarje förebråelse, utan jag kunde tydligen märka, huru Carmela från den dagen behandlade honom med särskild aktning och undseende.

Min omständliga berättelse tröttar dig måhända, min käre Wilhelm. Jag skall också förskona dig från vidare detaljer ur min sommarsaga, ehuru denna tid var den mest oblandadt lyckliga i mitt lif och jag ännu så gärna med min tanke dröjer därvid. Gärna målar jag för mig själf Carmelas bild; jag önskar, att jag kunde teckna den lika tydlig för dig, ty jag ville, att du kunde förstå och fatta hennes natur och handlingssätt. Men jag känner bäst, huru svagt det är, det utkast af Carmelas inre och yttre människa, som jag framställt för dig, så matt och intetsägande i jämförelse med den liffulla bild, som ofördunklad ännu efter så många år är ristad i mitt minne.

4.

Sommarens glada dagar voro förbi. Jag måste skiljas från det vänliga hem, jag så oförmodadt funnit, för att i Uppsala fortsätta mina studier och fullända min juridiska uppfostran. Visserligen var skilsmässan påkostande nog, men jag tog mitt afsked ej såsom en elegisk trubadur, utan som en riddare, hvilken drog ut i världen att genom kamp och seger göra sig värd sin sköna. Jag kunde också smycka mitt banér med hoppets gröna färg. Mina ekonomiska utsikter voro genom farbror Åkerholms godhet och frikostighet ljusare än någonsin förr; ju närmare det led mot skilsmässans stund, desto ögonskenligare uppenbarade sig i Carmelas förhållande till mig en ovanlig ömhet, stundom förenad med ett visst melankoliskt drag — något som jag tolkade såsom gynnsamma tecken för mina innersta önskningars framtida fullbordan. Med hoppfullt sinne och gladt mod drog jag därför åter åstad till lärdomssätet, och hade till och med beslutat att tillbringa äfven mellanterminen i Uppsala för att så mycket hastigare afsluta min kurs och närma mig mitt mål. Jag närde nämligen ett djärft hopp att redan året därpå återvända till mitt nya hem med en lysande examen bakom mig och framför mig en löftesrik framtid.

Men frampå nyåret erhöll jag från farbror Åkerholm ett bref, som med ens förändrade mina planer för den närmaste tiden. Jag gömmer detta bref bland mina andra gamla minnen; du skall höra det, vän Wilhelm! Det är karaktäristiskt nog. Så skref min gamle trofaste välgörare:

"Bäste Axel!

Här är den onde lös. Huset är upp- och nedvändt, och jag är en fredlös varelse. Här skall bli bal om tisdag. I går var jag inne i staden och beställde mig en svart frack — den första i mitt lif. Så gaf jag oxdrängen en örfil, hvilket kostade mig tre riksdaler till sveda och värk — för den utgiften har jag att tacka balen och fracken. Carmela hälsar och beder dig ändtligen komma hem till balen, och jag tillägger: kom så fort tygen hålla, så att jag kan få höra och

se en människa med sundt förnuft. Prostinnan med sina tre döttrar vistas här sedan åtta dagar.

Tecknar
din gamle vän
Magnus Åkerholm."

Under detta prof på min välgörares brefstil och närvarande lynne stod ordet "kom" tecknadt med Carmelas stora, något vårdslösa skriftdrag.

Brefvet och dess korta tillägg framför allt jagade på flykten alla mina föresatser om oafbrutet arbete och försakande af hemmets glädje. Få timmar senare fördes jag af det rasslande tåget söderut, men min längtan ilade förut, nyvaknad och dubbelt lifligt efter att så länge hafva legat undertryckt i mitt hjärtas doldaste gömsle.

Följande dag nådde jag mitt mål. När min släde genom den snöhöljda allén svängde upp på stallgården vid Rustinge, möttes jag af farbror själf, som resklädd i päls och bottforer stod redo att sitta upp i en kolossal slädskrinda. Vid min åsyn kastade han tömmarne åt drängen, tog mig i famn och utbrast ännu lifligare än vanligt:

(Forts.)

TEATER OCH MUSIK.

FRU MAIKKI JÄRNEFELTS populära konsert i Musikaliska akademien en af den föregående veckans aftnar företedde ett rikt program af olika länders romanser och fastslog nu som vid hennes föregående uppträdanden, att hon är en osedvanligt temperamentsfull och röstbegåfvad romanssångerska med förmåga att skänka de mest divergerande känslostämningar ett äkta uttryck — från bredden och högheten i Schuberts »Allmacht» till skälmeriet i en tysk folkvisa eller den insmickrande och vemodiga mjukheten i finsk folkmusik och finsk romansdiktning.

Konsertgifvarinnans make, hr Armas Järnefelt, ackompagnerade äfven nu på sitt kända förträffliga och flärdfria sätt, och den rätt talrika publiken visade sig varmt intresserad.

SVEN SCHOLANDERS POPULÄRA VISAFTON hade naturligtvis fyllt Musikaliska akademiens stora sal till sista plats med en publik, som tydligen förstod att sätta värde på soarégifvarens ypperliga föredragskonst. Programmet inleddes med en afdelning tyska visor, af hvilken särskildt visan om flickan och hasselbusken samt, »O moder, ich will en ding han» och den dråpliga »Jan Hinnerk up de Lammerstrat» slogo an. Den sistnämnda framkallade som extranummer en tysk soldatvisa af ganska drastiskt innehåll. De svenska folkvisorna föredrogos likaledes utmärkt. Högst nådde dock hr S. i de franska chansonerna, som ej gärna kunna

LOLA ARTOT DE PADILLA.

tänkas bättre tolkade. De populära Bellmanssångerna voro denna gång ej företrädda å programmet; men publiken var tydligen ändock synnerligen belåten med sin afton. Hr Scholander hör till de få utvalda, hvilkas konst alltid förskaffar åhöraren en angenäm afton.

HUGO ALFVÉN gaf i fredags konsert i Musikaliska akademiens stora sal, som glädjande nog var fylld till sista plats. Programmet upptog uteslutande konsertgifvarens egna kompositioner, af hvilka de flesta voro gamla bekanta. Hufvudnumret utgjordes af violinsonaten i c-moll, som väl egentligen var den komposition, hvilken fäste den allmänna uppmärksamheten vid hr A:s lofvande anlag som tonsättare. Violinstämman utfördes förtjänstfullt af konsertgifvaren själf med hr *Stenhammar* som ypperlig tolkare af pianostämman. Den senare spelade likaledes utmärkt fyra smärre pianokompositioner, af hvilka den första, kallad »Sorg», nog var den bästa. Programmet utfylldes med åtta romanser. Af dessa föreföllo ett par, nämligen »Morgonhälsning» och »Snö», att vara nya. Målande och stämningsfulla som de voro torde de kunna räknas till hr Alfvéns bästa nummer. De som mest tycktes slå an på åhörarna voro »Gammalt kväde», »Sommardofter» och den luftiga och förtjusande »Två fjärilar». Alla romanserna föredrogos med frisk och klangfull stämma af fröken *Svärdström*. Föredraget var dock tämligen jämnstruket trots sångernas olika karaktär. Hr Stenhammars förträffliga ackompanjemang godtgjorde så mycket som möjligt hvad som hos sångerskan brast i skiftningsrikhet och nyanseringskonst.

FJARDE POPULÄRA SYMFONIMATINÉN å k. teatern gafs i söndags inför en fulltalig och tacksam publik. Den inleddes med den klassiska uvertyren till "Vattendragaren" af Cherubini samt afslutades med Bizets välkända och alltid med bifall mottagna orkestersuite "I Rom". För båda dessa nummer förtjänar hofkapellet det största erkännande. Däremot kunde Rakokzymarschen ur Berlioz' "Faust" hafva gjorts med mera eld och kläm. Hr *A. J. Christianson*, förmodligen medlem af hofkapellet, utförde på ett öfverraskande klart och gediget sätt solostämman i Saint-Saëns' anslående och välgjorda konsert i a-moll för violoncell och orkester. Han blef ock mycket applåderad och inropades tvänne gånger. Programmet utfylldes med ett par sångnummer, föredragna af signora *Maria Labia,* en yngre syster till Fausta Labia, som för ett tiotal år sedan var engagerad vid k. teatern. Den unga sångerskan tyckes äga naturliga anlag för koloratursång. Stämman är dock ännu ej tillräckligt utbildad och föredraget behöfver adlas. Bäst lyckades boleron ur Verdis opera "Sicilianska aftonsången". hvilken föredrogs med orkesterackompanjemang. En aria ur "Manon Lescaut" af Puccini och ett extranummer ackompanjerades af hr Lang på flygeln, men sångföredraget öfvertrumfades väl mycket af ackompanjemanget. Sångerskan rönte emellertid ganska lifligt bifall. *F. Hbg.*

NYA FILHARMONISKA SÄLLSKAPETS KONSERT går af stapeln just som detta nummer lägges i press, hvadan vi återkomma till ett närmare omnämnande af densamma i nästa nummer. Den upprepas i Östermalms kyrka i morgon fredag.

LOLA ARTOT DE PADILLA, en dotter till den världsberömda sångerskan med samma namn, gifver om måndag konsert härstädes. Öfverallt, där hon uppträdt, har hon skördat lysande triumfer.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN,
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 19—25 MARS. 1905.

Söndag: Kastanjepuré; marinerad hafstunga med tomatsås; späckad kalfsadel med legymer; apelsin med blancmanger.

Måndag: Kalops med potatis; äppelsoppa.

Tisdag: Paneradt fläsk med stufvade turska bönor. Semlor med mjölk.

Onsdag: Selleripuré; stekt hvitling med pressad potatis.

Torsdag; Ärter med fläsk; plättar med sylt.

Fredag: Biffstek med potatis; sviskonsoppa med grädde och skorpor.

Lördag (Maria bebådelsdag): Juliennesoppa; fårstek med potatis och salader; gräddvåfflor med sylt.

RECEPT

Kastanjepuré (f. 6 pers.) 375 gr. kastanjer, vatten, 1½ lit. buljong, 1½ msk. smör (30 gr.), 1 msk. mjöl, 1 msk. salt (socker), 1—2 msk. sherry.

Beredning: Kastanjerna läggas 5—10 min. i kokande vatten, upptagas, skalas och den inre bruna hinnan borttages. De påsättas därefter i kallt vatten, 1 msk. smör och ½ msk. salt tillsättas, och kastanjerna få långsamt koka 1½—2 tim hvarefter de passeras. Smör och mjöl sammanfräsas, purén tillsättes, jämte buljongen, litet i sänder och soppan får koka 10 min., hvarefter den skummas väl och afsmakas med kryddorna och sherry. Puréa serveras med ostsmörgåsar eller rostadt bröd.

Marinerad hafstunga (f 6 pers.) 2 kg. hafstunga, 2 msk. salt, 1 msk. fint hackad portug. lök, 4 msk. god matolja, saften af ½ citron, 3 msk. mjöl.

Frityrdeg: 75 gr. mjöl. 1 dcl. ljumt vatten, 1 knifsudd salt. 1 litet ägg, 10 gr. smör, skiradt.

Till kokning: ½ kg. flottyr.

Beredning: Fisken rensas, sköljes väl, och torkas med en fiskhandduk. Den flås därefter, fileterna utskäras, och dessa skäras itu på längden samt ingnidas med saltet. Fiskfileterna läggas på ett flatt fat, öfverhällas med en blandning af löken, matoljan och citronsaften och få ligga 1 timme, hvarunder de vändas en gång.

Till frityrdegen torkas mjölet väl och siktas i ett fat, det ljumma vattnet tillsättes litet i sänder jämte saltet, äggulan och det skirade men afsvalnade smöret, hvarefter degen arbetas, tills den blir glansig. Strax innan den skall användas nedskäres den till hårdt skum slagna äggh vitan. Flottyren upphettas i en långpanna. Fileterna torkas väl, öfverströs med mjölet, doppas i frityrdegen och stekas långsamt, tills de få gulbrun färg, då de läggas på gråpapper att afrinna. De beströs med litet fint salt, uppläggas på servett, garneras med citronskifvor och serveras med tomatsås.

Späckad kalfsadel: (f. 12 pers.) 4 kg. kalfsadel, 2 hg. späck. 1 msk. salt.

Till stekning: 6 msk. smör (60 gr.) 1 lit. buljong eller vatten.

Sås: 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, köttjus, 1 dcl. tjock grädde, 2 msk. madeira eller sherry, citronsaft, salt, peppar.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, späcket skäres i fina strimlor, som vändas i salt och härmed späckas sadeln i jämna rader. Den stekes antingen i ugn eller gryta. Saltas sedan den är brynt, spädes med buljongen, i sänder och öfveröses hvar 10 min.

Till stekningen åtgår omkring 1¼ tim. Kalfsadeln upptages, köttet lossas nätt, skäres i tunna skifvor, hvilka hopläggas och serveras på sadeln, som garneras med legymer. Köttjusen silas och skummas, smör och mjöl sammanfräsas, köttjusen påspädes litet i sänder, jämte grädden och såsen får koka 10 min. hvarefter den afsmakas med vinet, citronsaften och kryddorna. Den serveras i särskild såsskål.

Apelsin med blanc-manger (f. 6 pers.) 5 apelsiner, 50 gr. strösocker, 1 kkp. jordgubbs- eller körsbärssylt, 1 hg. biscuits.

Blanc-manger: 4 dcl. tjock grädde, 1 msk. vaniljsocker, 3 blad gelatin, 2 msk. hett vatten.

Beredning: Apelsinerna skalas, skäras i skifvor och kärnor borttagas noga. Apelsinskifvorna läggas i en geléskål, hvarftals med sockret, sylt och biscuits.

Till blanc-mangern vispas grädden till hårdt skum och afsmakas med vaniljsockret. Gelatinet sköljes i kallt vatten och upplöses i det varma vattnet, får afsvalna och nedröres sedan försiktigt i gräddskummet. Blanc-mangern hälles därefter öfver apelsinerna i geléskålen och garneras sedan den stelnat med sylt och biscuits.

Paneradt fläsk (f. 6 pers.) 750 gr magert lättsaltadt fläsk, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, 2 msk. smör eller flottyr.

Beredning: Fläsket skäres i skifvor, svålen borttages och fläskskifvorna baltas väl på båda sidor samt doppas i det uppvispade ägget och vändas i de stötta skorporna. En tackjärnspanna upphettas långsamt, smöret eller flottyren upphettas däri och fläsket nedlägges samt får steka vackert gulbrunt på båda sidor. Det upplägges på varmt serveringsfat och serveras med stufvade grönsaker.

Plättar (6 pers.) 3 kkp mjöl, ½ tsk. salt, 2—3 ägg, 1½ lit. gräddmjölk, 2 msk. skiradt smör (40 gr.)

Till gräddning: 2 msk. smör (40 gr.

Beredning: Mjölet siktas i ett fat och blandas med saltet. Äggen vispas upp med ½ lit af mjölken och nedröres i mjölet (med träslef) litet i sänder, så att smeten ej blir klimpig. Därefter tillsättas det skirade men afsvalnade smöret och resten af mjölken, hvarefter smeten får stå och svälla 1—2 tim. Plättpannan upphettas långsamt, smöret smältes i vattenbad, och därmed penslas pannan. Smeten omröres väl och däraf gräddas tunna plättar, som uppläggas på varmt serveringsfat.

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af **Hafregryn & Korngryn** erhålla Hafregrynskvarnen "Sveas" i London med **Guldmedalj** belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om ¼ & ½ kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halfkilopaketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokthet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien. **Hafregrynskvarnen SVEA,**
Ragnar L. Jeansson, KALMAR.

Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo: Fläsk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjölk 87, Korngryn 116, Hafregryn 153.

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.
Gif vuxna den b sta näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen.
Använd därför endast
Gyllenhammars patenterade hafregryn, hafremjöl
som fås i hvarje välsorterad speceriaffär.
Aktiebolaget Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Lagermans BAKPULVER
"Tomten"
är erkändt
bästa jäsningsmedlet
vid all slags finbakning.

Ingen jäsning före gräddningen i ugnen behöfs vid användande af Lagermans Bak pulver "TOMTEN".

Solfjädrar

största urval,

Bennström & Jansson

Paraplymagasin,

45 Regeringsgat. 45,

STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER

Remington

Institut för undervisning i Maskinskrifning och Stenografi. Karduansmakaregatan 1, Stockholm.

Vid Lindesbergs samskola äro till hösten tvänne lärarinneplatser lediga; den ena med hufvudsaklig undervisningsskyldighet i svenska. naturkunnighet och geografi, den andra med ämnena tysk, engelska och franska. Ämnena kunna utbytas. Lön 1,000 kr. jämte bidrag till pensionsafgift. Ansökningar insändas före 28 mars till Samskolans Styrelse.

Sjuksköterskeplatsen vid Dannemora Grufvors sjukstuga är ledig och sökes af examinerad sköterska genom korrespondens med Dr P. E. Ahlqvist, adr. Dannemora.

För sjuksköterska finnes plats ledig vid Annebergs Tändsticksfabrik, Solberga, den 15 april.

Ansökningar jämte uppgift på ålder, villkor o. föregående verksamhet torde insändas till fabriken.

Vid Eskilstuna 8-klassiga Elementarläroverk för flickor blir fr. o. m. läsåret 1905—1906 en lärarinneplats ledig. Lön 1,300 kr. med 2 ålderstillägg á 100 kr. samt halfva pensionsafgiften. Undervisningsämnen: hufvudsakligen Tyska språket och Matematik på högre stadiet Kompetens: Högre Lärarinneseminarium och, om möjligt, språkstudier i Tyskland.

Ansökningar ställas till Styrelsen för Elementarläroverket för flickor, Eskilstuna.

Vid
»*Ebba Lundbergs högre läroverk för flickor*»

i Helsingborg är en lärarinnebefattning ledig att tillträda nästa höstermin. Hufvudämnen: Modersmålet, historia och franska språket inom läroverkets högre klasser. Lön 1,150 kr. Sökande bör hafva genomgått högre Lärarinnesem. eller hafva aflagt fil. kand. ex. Ansökningar insändas före 25 mars till föreståndarinnan.

Föreståndarinneplatsen samt en lärarinnebefattning vid Stockholms Läns Idiotanstalt kungöras härmed lediga att tillträda d. 1 inst September. Lönevilkoren äro respt. 600 och 400 kronor jämte allt fritt

Ansökningshandlingar, ställda till Anstaltens Styrelse, adr. Väsby, skola insändas före 15 maj. Närmare upplysningar lämnas af Sysslоman G. E. Brandt.

STYRELSEN.

Vid Kristianstads elementarläroverk för flickor är en lärarinneplats ledig från inst. höstermins början. Undervisningsämnen: franska och tyska språken. Lön 1,100 kr. med två lönetillägg af 100 kr. efter fem och tio års tjänstgöring samt bidrag till pensionsafgift. Ansökningshandlingar, ställda, till styrelsen för Kristianstads elementarläroverk för flickor, insändas före den 1 april till läroverkets föreståndarinna, fröken L. Lovén.

Kristianstad d. 1 mars 1905.

Styrelsen.

Vid Karlshamns Elementarläroverk för flickor är nästa läsår en lärarinneplats ledig. Ämnen: Matematik och naturkunnighet, äfven på det högre stadiet. Kompetensvilkor: afgångsexamen från Högre lärarinneseminariet eller fil. kand.-examen. Lön: 1,200 kr. med två lönetillägg hvartdera på 150 kr. efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring vid läroverket; därjämte pensionsafgift. Ansökningar ställda till läroverkets styrelse torde före d. 25 mars insändas till föreståndarinnan.

Plats för kvinnligt biträde i affär invid järnvägsstation utanför Sundsvall finnes ledig att tillträda nu genast. Den sökande skall äga vana i manufaktur och modeaffär samt framlägga bevis på duglighet och energi i tidigare verksamhet. Fullt detaljerad offert till "Biträde 500", Stöde p. r.

Barnfröken.

I familj med 5 barn om 8 till 12 år där barnjungfru finnes, får barnkär, anspråkslös och bildad flicka med utmärkta rekommendationer plats nu genast. Ansökan åtföljd af fotografi samt betyg från förut innehafd plats sändes till Fru Zelma Håkansson, Villa Solbacken, Borås.

Ung, anspråkslös bättre flicka kunnig i sömnad och handarbete, samt helst musikalisk, som med intresse vill deltaga i hemmets skötande och i vård af en snäll 2 års flicka får plats i köpmannafamilj i Norrtelje som medlem af familjen. Svar med uppgift å ålder, löneanspråk och rekommendationer torde med bifogande af fotografi insändas till "Villig". Norrtelje p. r.

Goda platser för hushållsbiträden, lärarinnor, barnfr., värdinnor att söka gen. Inack.-Byrån, Norrköping
Rikstel. 916. Ej inskrifningsafgift.
Obs.! Brefsvar mot 2 porton

Såsom sällskap och hjälp

för en gammal dam på landet, i naturskön trakt, ej långt från större stad, önskas ett 35- à 45-årigt, bildadt, varmhjärtadt, gladlynt friskt fruntimmer med anspråkslöst väsen. Fotografi jämte löneanspråk torde snarast möjligt insändas till Friherrinnan H. Sparre, Gunnebo, Mölndal.

Lärarinneplats

ledig att tillträda höstterminen 1905 vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor. Undervisningsämnen hufvudsakligen kristendom, svenska och historia. Lön 1,000 à 1,200 kr., beroende på kompetens, samt afgift till pensionsinrättning. Ansökan jämte betyg (äfven läkarbetyg) insändas före d. 15 april till Styrelsen.

Barnfröken.

Snäll, frisk och barnkär bättre flicka med vana sköta barn i spädaste åldern eller genomgått kurs i späda barns vård erhålla snarast god plats på bruk i Småland. Svar med fotografi, uppgift på ålder och löneanspråk, torde insändas under adress "S. G.". Iduns exp.

Plats finnes nu genast i prästgård i stad för en ung, bättre flicka, dock ej under 20 år, som har lust och fallenhet för alla i ett hem förekommande sysslor. Svar med fotografi, rekommendationer och löneanspråk sändes inom 8 dagar under adress "G. P.", Karlstad.

En äldre barnsköterska, ordentlig och pålitlig, får mot fullgoda tjänstebetyg och rekommendationer plats d. 24 nästk. april hos Bankdirektör Hugo Hallgren, Hudiksvall.

Kammarjungfru,

skicklig i all slags sömnad samt med de bästa rekommendationer får förmånlig plats i fint hus. Svar till "Redbar 1905", Iduns exp.

Barnfröken. I familj i Lund finnes plats ledig för en bättre, enkel och anspråkslös flicka mellan 20—30 år. Sökande bör vara kunnig i sömnad, kunna hjälpa till med läxläsning och för öfrigt vara behjälplig vid inom hemmet förekommande göromål. Svar med fotografi och rekommendationer till "A. H.", Lund, p. r.

Barnfröken, pålitlig, glad, frisk och barnkär, från ett godt hem, som vill åtaga sig att ensam sköta 3 barn (ålder 3½, 2½, 7 mån.) städa barnkammaren, något kunnig i handarbeten, erhåller plats den 24 inst. april. Svar med fotografi, uppgift å löneanspråk och referenser till Fru Svea Jeanson, Sollefteå.

Sällskapet för ordnande af hemmens platsförmedling.

Årsafgifterna för 1905 torde benäget erläggas under mars månad å

Hemmens Platsförmedlingsbyrå,

Nybrogatan 34. Öppen kl. 11—½4 och 6—7.

Platser förmedlas för goda hem, äfven sådana, hvilka önska som biträden använda bildade flickor; för bildade flickor hvilka söka anställning som eflönade hushållsbiträden; samt för väl vitsordade tjänarinnor.

Som sällskapsdam i Stockholm hos äldre, frisk fru får bildad flicka 28—30 år verkligt god plats. Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etabl, 1887.

Plats finnes för 2:ne ärliga och skötsamma flickor med goda betyg och rekommendationer, om fotografi, betyg och löneanspråk insändas till undertecknad. Den ena med vana att sköta böcker samt något kunnig i speceri-, manufaktur- och diverseaffär och den andra med vana att sköta böcker samt poststation och något kunnig innanför disk i affär. Ålder torde uppgifvas.
Pehr Fr. Stengård, Färösund, Gotland.

För skyddshem i Norrland

önskas en stadgad ordningsfull och pålitlig **kokerska** samt **husa,** fullt kunniga i allt hvad som hör till ett landthushåll. Lönerna resp. 200 och 180 kr. Fri resa. Endast fullt kompetenta och med godt lynne försedda sökande torde anmäla sig. Platserna tillträdas 1 inst. maj. Svar till "B. S." Iduns exp.

Lärarinnor.

Vid **Visby högre flickskola** blir en lärarinneplats **ledig** instundande höstermin, med undervisningsskyldighet i kristendom på det högre stadiet samt i modersmålet och historia hufvudsakligen på mellanstadiet. Lön 1,200 kr. för 24 trs undervisning i veckan med proportionel förhöjning, därest undervisningen skulle komma att omfatta flera veckotimmar. Därförutom bidrag till pensionsafgiften.

Dessutom sökes en **vikarierande lärarinna** för nästa läsår, för att undervisa i naturkunnighet genom hela skolan, geografi på högre stadiet och matematik på lägre eller mellanstadiet. Lön 1,200 kr. För bägge platserna fordras afgångsbetyg från högre lärarinneseminariet. Ansökningar kunna före den 15 nästkommande april insändas under Styrelsens adress.

Visby den 8 mars 1905.

Styrelsen.

En anspråkslös, snäll och ordentlig flicka, kunnig i sömnad och husliga göromål erhåller god plats den 24 april. Svar med vidfogadt fotografi och löneanspråk torde sändas "Fridsam", p. r. Alingsås.

Pålitlig, barnkär och duglig flicka, som kan åtaga sig vården af ett 7 månaders barn, erhåller plats i embetsmannafamilj. Svar med fotografi, löneanspråk o. uppgift å ålder till "A. B.", Kristianstad p. r.

Barnsköterska, som genomgått kurs i barnavård samt är kunnig i sömnad, erhåller plats den 1 juni. Svar, märkt "S. H.", torde adresseras till S. Gumelii Annonsbyrå, Malmö.

Öfversköterskeplatsen vid Länslasarettet i Ljungby är ledig i början af instundande april månad. Lönevillkor 500 kronor och allting fritt. Endast kompetenta sökande torde anmäla sig; och eger sköterska, som genomgått Sofiahemmet, företräde. Ansökningshandlingarna insändas till Lasarettsläkaren Med. Doktor S. Sjövall i Ljungby.

Kvinnlig kontorist med god hälsa, van vid bokföring och bokslut samt tysk och engelsk korrespondens erhåller genast plats å bruk vid järnvägsstation i mellersta Sverige.

Betygsafskrifter med åldersuppgift, fotografi jämte uppgift å lönepretentioner insändas till "Arbetsduglig" under adress S. Gumælii annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Yngre, anspråkslöst snällt och gladt
fruntimmer,

som vore intresseradt för vården af en ung, af epilepsi lidande fru, erhåller från våren plats i stilla, barnlös familj i finsk stad. Godt bemötande och familjemedlemskap utlofvas. Såväl muntliga som skriftliga anmälningar med löneanspråk, referenser och fotografi emottagas hos Fröken Ströij, Enköping, hvarest äfven ofvannämnda fru står att personligen träffa.

Åt tvänne äldre sjukliga personer, man och hustru, sökes en vårdarinna helst medelålders, ömsint kunnig i enklare sjukvård, dock utan att nödvändigt behöfva ha aflagt sjuksköterskeexamen, och villig att deltaga i de inre husliga göromålen. Referenser och löneanspråk torde uppges under adress "A. B. C." Enköping.

För en barnkär, bättre flicka, ej allt för ung, anspråkslös, frisk och ordentlig, något kunnig i skrifgöromål och sömnad och för öfrigt villig att hjälpa husmodern i allt inom ett hems skötande, kan erhålla förmånlig plats den 24 april; hälst något musikalisk. Svar med fotografi, rekommendationer, uppgift om ålder och löneanspråk till "Pålitlig N. S.", Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Hos ung bildad familj på landet erhåller snäll och anspråkslös flicka plats från d. 1 maj, mott fritt vivre, för att vara husmoder behjälplig med hushållsgöromål och tillsyn af barnen. Kommer att anses som medlem af familjen. Svar till "H. C." under adres S Gumælii annonsbyrå, Stockholm f. v b.

Å kontor

i Norrlandsstad finnes plats ledig att tillträdas genast. Den sökande bör vara fullt hemma i tysk och engelsk korrespondens samt van i maskinskrifning.

Reflekterande härå torde, med uppgift å löneanspråk, insända svar jämte fotografi och rekommendationer till »Norrlandskontor» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

En äldre pålitlig jungfru, kunnig i sömnad, servering och städning får förmånlig plats i skolhushåll i Stockholm d 24:de april.

Utmärkta rekommendationer fordras. Svar jämte betyg och fotografi till "Skolhushåll" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Värdinna 25—35 år, Kassörska, Bokförerska. Flicka gå frun tillh. Handelsbitr. önskas. Ej inskrifningsafgift. Lästm. 30, Sthlm. J. Larsson & Co.

Barnfröken med godt sätt, som genomgått Barnavård, får god plats att sköta en 14 månaders flicka. Den som är musikalisk har företräde. Svar till "Musikalisk", Iduns exp. f. v. b.

En skicklig massös med små anspråk erhåller plats på landet under några veckor. Svar med löneanspråk till "Enkelt hem", Bergqvara.

PLATSSÖKANDE

En 17 års flicka önskar komma i ett finare hem där hon kan få lära sig matlagning och förefallande göromål. Vid lön fästes mindre afseende blott ett vänligt bemötande. Svar till "17 år", Norrtelje p. r

Engelska.

Ung, infödd engelska önskar anställning under sommaren som sällskap samt att undervisa i sitt modersmål. Bästa ref. Svar "Engelska", Iduns exp.

Bättre flicka önskar att mot fritt vivre komma i finare familj för att gå frun tillhanda i husliga göromål samt lära sig matlagning.

Svar emotses med snaraste under adress "M. L 19 år" Orsa p. r.

Skickliga värdinnor, lärarinnor, sällskaps-, kontors-, hushålls-, barnfröknar anskaffas gm Norra Inack.-Byrån, Sthlm. Riks. 85 65. Allm. 111 87.

Värdinneplats söker utmärkt fin, bildad dam med stor förmåga att representera och ordna, huslig, praktisk, arbetsam. Norra Inack.-Byrån, Malskillnadsgatan 27, Sthlm. Riks- 85 65.

Observera!

Yngre, bildad, ekon. oberoende dam, som har intresse af att vara nyttig och verksam, önskar plats som värdinna eller sällskap i resp. hem, där husmodern saknas. Skicklig och duglig i allt som hör till ett väl ordnadt hem. Verkligt duglig, samvetsgrann sparsam och förståndig, gladt, jämt humör. Bästa rekommendationer. Svar till "Officershem" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f v. b.

Post- eller skrifgöromål!

För att deltaga i såväl dylika, som alla inom hemmet förekommande bestyr, önskar ung, bildad flicka som förut deltagit i postgöromål, mot fritt vivre plats i god familj. Kunnig i handarbete. Svar till "Glad småländska", Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig massös önskar genast plats. Små lönepretentioner. Svar till "S. 24", Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Lärarinna.

Student, utexam. fr. högre lärarinnesem., med flerårig undervisningsvana och yppersta rek. önskar plats i skola eller familj nu eller till sommaren Svar till "T. 1896", Eskilstuna p. r.

Föräldrar!

Å bruk el. annan plats, där elever ur fl. familjer kunna påräknas, önskas anställn. af (fr. högre lär.-sem) examinerad, skicklig lärarinna. Svar till "Erfaren", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

En lärarinna utexaminerad från privata lärarinneseminarium och som därefter innehaft plats i familj, önskar till hösten anställning i skola. Svar till "G. H. Lärarinna" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Hushållsvan, bildad flicka, kunnig i matlag., bakning, sömnad, söker plats. Sparsam, rask, glad. Svar till "Arbetsam" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

En 24-årig flicka af god familj önskar plats som biträde i hushåll, hälst hos familj boende i närheten af Göteborg eller Stockholm. Innehar goda betyg från Fru Brobergs i Malmö och Eva Hellmans i Stockholm pensionat. Svar till "A. E 1905", Karlskrona p. r.

Mot fritt vivre o. resa önsk. språkk. kvinna m. flerår. kontorserf. pl. i bild. fam. Goda rek. Sv. t. "Abc 1905", Lund p. r.

Bildad, gladlynt varmländska önskar plats till 1 maj som värdinna i fint hem. Eller som hjälp och sällskap i äldre familj. Svar till "Värmländska 1905", Iduns exp. f. v. b.

Ung, bildad, musikalisk dam (pianist), önskar under sommarmånaderna komma i god familj på landet el. vid badort. Är tillika kunnig i matlagning och husl. sysslor samt talar franska. Ref. och uppl. meddelar Sthlms Uth.- & Turistbyrå. Kungsträdgårdsgatan 12.

Enkel, allvarlig, hushållsvan flicka, önskar plats att sköta hushållet för äldre dam eller herre. Fullt kunnig i matlagning och för öfrigt hvad som fordras i ett enklare hushåll. Tacksam om svar till "Anspråkslös", Örnsköldsvik p. r.

Ung dam af god familj som dels under ett år studerat språk i England dels genomgått ett massageinstitut därstädes önskar under sommarmånaderna mot fritt vivre komma i familj vid badort el. på landet. Uppl o. ref. meddelar Stockholms Uth.- & Turistbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12.

19-årig, bättre flicka, som genomgått Smedmans handelsskola, önskar plats i familj såsom biträde vid kontorsgöromål, samt är villig deltaga i hushållet. Svar till "M. M.", Valö.

Ung, bildad flicka önskar plats i fam. Kun. i matl och alla husl. görom. Svar till "K.", Lund p. r.

Barnsköterska, snäll, van vid linnesömnad och att tillhandagå frun önskar plats. Goda betyg. Underrättelse hos Fru Karlsson, Katrinahissen, Stadsgården Sthlm.

Ung norrländska, som genomgått 8-klassigt läroverk önskar plats nu till sommaren eller hösten som lärarinna att undervisa minderåriga barn i vanliga skolämnen, språk och musik. Är äfven villig deltaga i hushållet samt skrifgöromål och kartritning. Svar till "E. S", Sundsvall p. r.

Frisk o. gladlynt, ung flicka, kunnig i språk, musik o. handarbete, äger god handstil o. räknar säkert, önskar plats som hjälp o. sällskap åt ensam dam eller i familj, är villig att deltaga i alla inomhus förekommande göromål o. därjämte hjälpa barn med läxläsning. Lön önskas. Svar emotses tacksamt till "19 år", Hörby p. r.

Ung, bildad flicka önskar plats, hälst å herrgård som hjälp och sällskap åt husmodern. Är kunnig i handarb. och linnesöm. Fritt vivre önskas, samt att bli ansedd som medlem af familjen. Svar till "A. 19 år", Östersund p. r.

En engelsk dam önskar plats i svensk familj för att undervisa i sitt modersmål. Goda ref. B Edwards, Ekenäs, Vadsbro.

Plats som städerska i finare familj önskas af fullt kunnig flicka. Goda rek. Svar "Ordentlig", Iduns exp.

Plats önskas 24 april som andra husjungfru på större herrgård i närheten af Lund eller Malmö af något van flicka. Svar till "24 år", Vadsborg.

Flicka af god familj önskar plats i mars eller april, är kunnig i matl., bakn., sömn., handarb., kan biträda med skrifgöromål. Svar väntas tacksamt till "A. M.", Gullspång p. r.

Plats önskas genast

af bildad flicka att gå frun tillhanda, villig deltaga i hvarjehanda husliga göromål, kunnig i enklare matlagning. Svar emotses tacksamt till "25-årig", Landa p. r.

Ung examinerad sjuksköterska från landsortsstad, söker plats nu genast. Adr. "Sjuksköterska", Styrmansgatan 23, Sthlm. Ellen Erikson.

Examinerad sjuksköterska önskar plats den 1 april. Svar till "Sjuksköterska", Iduns exp.

Ung, annu ej utex. sjukgymnast, önskar under sommarmån. plats i familj eller vid badort. Svar till "T G.", Iduns exp.

En 18-års enkel flicka af god familj önskar plats på landet i Stockholms närhet, att vara behjälplig med husliga göromål, sömnad m. m. Små löneanspråk. Svar "18-årig", Iduns exp.

I maj önskar flicka af god fam. plats där tillf. gifves att lära matl. Obs.! Hälst å herrgård. Kunnig i husl. görom. glansstrykn. och enkl. sömnad. Genomgått slöjdlärarinnekurs. Svar till "Mot fritt vivre", Sm. Allehandas exp., Jönköping

Arbetsam, duglig, bättre flicka,

van vid hushållsgöromål, kläd- och linnesömnad, önskar till våren plats i familj. Svar till "21 år", Jönköping p. r.

Huslig och musikalisk flicka af god familj söker plats som hjälp o. sällskap i bildadt hem. Kunnig i skrifgöromål. Svar till "Våren 1905", Karlskrona p. r.

Arbetsam och plikttrogen bättre flicka, kunnig i husliga sysslor och sömnad samt villig utföra alla inom hemmet förek. göromål önsk. plats i fam. el. hos ensam dam. Sv. t. "April" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Platssökande. En ung, bildad, norsk dam söker plats att gå frun tillhanda, hälst å större herrgård på landet; eller ock att som ressällskap medfölja någon dam. På lön fästes mindre afseende. Svar till "P.", Grycksbo p. r.

Husmoderplats i tildadt hem sökes af medelålders änka. För kompetens hänvisas till betyg och personliga med delanden. Svar, märkt "Å. W. C.", Iduns exp. f. v. b

Plats i god familj

önskas af en 18-årig värmländska med små pretentioner, som genomgått 8-klassigt elementarläroverk. Är villig att taga vård om samt läsa med mindre barn.

Något musikalisk. Svar till 'A—s", p. r. Filipstad.